POSTOJNSKI

# PREPIH

FEBRUAR 2015 49 LETNIK 9

OBČINA POSTOJNA

Del ekipe snovalcev nove stalne razstave Notranjskega muzeja Postojna: kustosi Alma Bavdek, Magda Peršič in Slavko Polak, pred dioramo visoke kraške planote.

## Kultura, kulturnost in kultura bivanja

Februar je mesec, ko je kulturno dogajanje na višku. Slavimo svoj položaj v mednarodnem, nacionalnem in lokalnem prostoru. Tako smo proslavljali v šolah, kjer so nam otroci pokazali svoje doživljanje, v različnih kulturnih institucijah in ne nazadnje na osrednji proslavi naše občine v kulturnem domu.

In imeli smo povsod kaj videti in slišati! Dojemanje slovenske besede, pesmi ali umetnosti giba nam je dokazalo, da kljub zaostrenim razmeram, ki niso najbolj naklonjene ustvarjanju, še vedno premoremo veliko mero kreativnosti, domiselnosti in umeščenosti v prostor in čas. Spremljali smo lahko odrasle, otroke, modre ljudi, ki so s svojimi dejanji že v preteklosti dokazali, da je kultura predvsem v nas samih, v vsakem posamezniku.

Vesel sem, da lahko suvereno in z zavedanjem, da znamo in zmoremo, vsako leto znova dokazujemo stopnjo kulturne ustvarjalnosti občank in občanov - in to predvsem na ljubiteljskem področju. To pomeni, da je ljubezen do kulture večja, kot so trenutne možnosti in večja od vsakodnevnih težav.

Vendar moramo kulturnost dojemati širše tudi na profesionalni ravni. V zadnjih dveh letih je v Notranjskem muzeju Postojna nastajala razstava Muzej krasa, ki odpira vrata ravno te dni. Ta je pokazatelj dolgoletne kulture na naših tleh, ki nas je skupaj z naravnimi pojavi kalila v ljudi, kakršni smo danes - suvereni, delovni in ponosni na svoj prostor pod soncem.

Februar je torej mesec, ko smo v naši občini slavili kulturo v vsej njeni širini - tudi z etnografskim izročilom, ki ga zaznamuje pust s preganjanjem zime in klici dobrodošlice pomladi. Veselje se ponosno zaokrožuje v zares bogatem mozaiku časa. Ni namreč vse merljivo le z denarjem; veliko je vredno že to, da prepoznavamo in dojemamo svojo vlogo v teh krajih predvsem na pozitiven način - kot ustvarjalci, izvajalci ali gledalci. Ves trud je namreč namenjen prav nam, ki si vse te bogate vsebine ogledamo, jih doživimo in si o njih ustvarjamo mnenje. To je kultura bivanja.

Hvala torej vsem in vsakemu posebej za čudovit februar. Naj bodo notranje bogati tudi naslednji meseci.

Igor Marentič,

župan občine Postojna



Iz vsebine:

tema meseca
Upravljanje stanovanjskih blokov 4

tu živimo:
Slavina 8

na obisku:
Leon Debevec 10

**Na naslovnici: Alma Bavdek, Magda Peršič in Slavko Polak; fotografija: Tomaž Penko.**

Postojnski prepih je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, februar 2015, leto izdaje 9, številka 49. • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepih, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; **postojnski.prepih@postojna.si**. • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298. • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel; uredniški odbor: Alenka Čuk, Alenka Furlan Čadež, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa; urednik strani Občine Postojna: Robert Pavšič; lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Oblikovanje in grafični prelom: Aleš Pučnik. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

# Dotik preteklosti

Zgodovina zbirateljstva je dolga in izjemno pomembna. Brez najrazličnejših muzejskih in galerijskih zbirk bi bil svet hudo osiromašen, saj človeštvo sploh ne bi poznalo svoje daljne in bližnje zgodovine in generacije prihodnosti bi ostajale praznih rok. Priča človekove zavesti in prizadevanj za ohranjevanje dragocene materialne in duhovne dediščine so danes mnogoštevilni kulturni hrami. Ponosni smo lahko, da imamo tudi mi svojega - Notranjski muzej Postojna, ki letos zaokrožuje 68 let delovanja in ravnokar odpira vrata k ogledu edinstvene stalne zbirke o krasu.

Doživljanje kulturnega okolja je stvar posameznika in družbe. Ob tem se kaj hitro zastavi vprašanje, kako doživlja kulturno okolje mlad človek, in kako ga zrele in starejše generacije. O kulturi razmišljajo nekateri manj, drugi več. Prav tako se z umetnostjo družijo manj ali več, odvisno od tega, koliko in s katero kulturno vsebino aktivno oblikujejo stil svojega življenja. Ravno ob tem se lahko zamislimo, kakšno spoštovanje in koliko tega smo imeli in imamo do svoje umetniške zakladnice. Slovenci imamo namreč veliko najrazličnejših zbirk in zanje zaslužnih osebnosti, ki so stoletja dolgo tkale pomenljivo zgodovino duhovne in materialne kulturne dediščine.

Danes, v prehitro bežečem času, vse prevečkrat pozabljamo na vrednote in kulturne dobrine. Sodobna naravnanost življenja okupira človeka s tehnološkim napredkom. Včasih so bili okno v svet knjige in neposredni stik s sedmerimi umetnostmi, danes jih vse bolj dopolnjujejo elektronske naprave. Te so za človeka res izjemnega pomena, odlični informatorji, a brezdušni, saj ne morejo sprožiti dotika in pretoka neposrednega doživetja ob srečanju s kulturo in umetnostjo v živo. Po drugi strani je stik s svetom kot na dlani, kajti prek svetovnega spleta lahko obiščemo najbolj oddaljene kulturne hrame, virtualne muzeje, galerije ... Tudi strokovnega raziskovalnega dela si brez tovrstnih medijskih povezav ni več mogoče predstavljati.

Slovenski prostor res ni velik, a nudi obsežno, avtentično in kakovostno izbiro. Dandanes je torej stik z muzejsko-galerijskimi vsebinami še bolj dostopen in neposreden kot nekoč.

Čeprav je bilo evropsko zbirateljstvo v svoji dolgi zgodovini v prvi vrsti povezano s kapitalom in interesi premožnih zbirateljev, je ta lastnina v večini primerov – tudi zaradi naklonjenosti lastnikov - na koncu vendarle dosegla umetniško vrednost kot skrbno ohranjena in dokumentirana dediščina, odprta in dostopna najširši javnosti. Vsaka zbirka in vsak muzej sta zgodovina zase. Vsak od njiju ima svoj vsebinski značaj, vrednost in podobo, nenazadnje tudi vsak svojo pomembno materialno, kronološko in historično dokumentarno vlogo. V oddelkih in zbirkah koreninijo dolgoletna naklonjenost, prizadevanja, strokovno in raziskovalno delo ter spoštljiv odnos do narodove in ljudske dediščine. Tradicija slovenskega muzejstva sega v leto 1821, ko je bil ustanovljen Kranjski deželni muzej v Ljubljani. Ne pozabimo na Janeza Vajkarda Valvasorja, ki je v 17. stoletju kot polihistor zasnoval pomembne temelje bodočega muzejstva. Bogata zgodovina Slovenije, tudi Primorske in Notranjske, je bila popisana v njegovi Slavi Vojvodine Kranjske.

V Sloveniji skrbi danes za nacionalno premično dediščino domala 50 muzejev in galerij, povezanih v muzejsko mrežo. Ste vedeli, da imamo ravno v Postojni enega najstarejših muzejev v širši primorski regiji? Bodimo nanj ponosni! Z Muzejem krasa smo se prvi zapisali v slovensko in evropsko zgodovino.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

# Upravljanje stanovanjskih blokov

Naša zakonodaja je pri pogojih, ki jih morajo za opravljanje svoje dejavnosti izpolnjevati upravniki večstanovanjskih stavb, zelo ohlapna. Sistemske pomanjkljivosti na področju upravljanja nepremičnin in na drugi strani (pre)nizka ozaveščenost etažnih lastnikov so kot humus za (po)rast zlorab in nepravilnosti pri delu upravnikov. V letošnjem letu odmeva na Postojnskem in širše primer upravnice Bože Blažič, ki je opeharila številne etažne lastnike. Denar iz rezervnih skladov in za pokrivanje stroškov je izginil, z njim pa tudi upravnica. Medtem ko etažni lastniki šele sestavljajo kamenčke v celotnem mozaiku oškodovanj, njen telefon zvoni v prazno. Ali zakonodaja etažnim lastnikom vendarle nudi vsaj minimalne možnosti, da preprečijo zlorabe upravnikov?

## Zgodbe opeharjenih etažnih lastnikov

»**Na Tržaški cesti 8 v Postojni** smo sredi zime ostali brez ogrevanja. Najbrž zato, ker upraviteljica, ki je nikakor ne uspemo priklicati, ni plačala računov.« To je le eno od pisem, v zadnjih mesecih naslovljenih na različne medije. »Problema sama ne znam rešiti,« še pravi nad mučno situacijo obupana lastnica, ki sicer piše tudi o številnih neprijetnih pripetljajih, povezanih z upraviteljico. »Razsvetljava na stopnišču na primer ni delala več kot mesec in pol, na klice iz bloka pa se upravnica ni odzivala. Šele ko je ena od obiskovalk padla v temi na stopnišču in sem ji zagrozila s tožbo, so luči popravili.«

Podobnih zgodb je še veliko, tako v postojnski kot tudi v pivški in sežanski občini, kjer v zadnjih dvanajstih letih s številnimi stanovanji upravlja samostojna podjetnica Boža Blažič, ki je svoj »espe« sicer lani poleti zaprla in odprla novo podjetje, BJ vzdrževanje.

Njeni dolgovi dobaviteljem elektrike, vode, nafte oz. kurilnega olja so po pričevanju stanovalcev in dobaviteljev ogromni, ponekod so neznano kam izginila tudi sredstva iz rezervnih skladov.

To se je zgodilo tudi stanovalcem bloka **na Cesti v Staro vas 3**, ki so Blažičevo sicer dali na čevelj že pred dvema letoma in pol. »Dolguje nam skoraj tri tisoč evrov,« pravi ena od stanovalk. Našli so novega upravnika, Blažičevi pa so kot sosedi iz bloka še naprej zaupali upravljanje kotlovnice, ki je sicer v lasti štirih večstanovanjskih stavb na Kremenci. Zaupanja žal ni upravičila. »Ugotovili smo številne nepravilnosti, od poneverjanja dokumentov, ponovnega fakturiranja že plačanih računov, prikrivanja podatkov o prihodkih kotlovnice, neupravičenega zaračunavanja do zadrževanja denarja za ogrevanje in sredstev sklada kotlarne.«

Izkušnje etažnih lastnikov na **Kajuhovi 3** so podobne. »Upravnica ni izpolnjevala obljub, zaračunavala nam je neupravičene stroške, preveč zaračunanega denarja pa ni vrnila. Ko sem imela težave, recimo poplavo v stanovanju, pa je ni bilo mogoče priklicati,« se pritoži ena od stanovalk, ki želi ostati anonimna, saj Blažičeva stavbo še vedno upravlja. Stanja v rezervnem skladu še niso preverili. »Vem pa, da kljub plačanim položnicam denarja za opravljeno delo ne dobivajo niti čistilke niti izvajalec, ki nam je obnovil fasado.«

Blažičeva je upravljala tudi »železničarske bloke« na Prestranku.

**Etažni lastniki ustanavljajo neformalno koordinacijo opeharjenih lastnikov, ki bodo po napovedih sprožili kazenske ovadbe in tožbe.**

## Neplačani računi

Imen dolžnikov nam pri dobaviteljih električne energije in kuriva niso želeli razkriti, na postojnskem Kovodu pa potrjujejo, da Boža Blažič podjetju dolguje 14 tisoč evrov. »Z vsakim mesecem se ta vsota poviša za tisočaka,« je še povedal **Igor Čehovin iz Kovoda**, kjer dobivajo številne klice obupanih stanovalcev. »Nekateri so zaprosili tudi za direktno zaračunavanje vode, kar pa je mogoče le tam, kjer imajo števce ločene,« razlaga Čehovin in zatrjuje, **da ponovnega plačila vode od lastnikov stanovanj ne bodo zahtevali, ampak bodo sredstva poskušali dobiti od upraviteljice po sodni poti**.

Na stanovanjski inšpekciji Inšpektorata RS za okolje in prostor so zoper Blažičevo od lanskega leta prejeli tri prijave, ki se nanašajo na kršitev določb 61. člena Stanovanjskega zakona, in sicer za več stavb. Ta med drugim določa, da mora upravitelj ob prenehanju upravljanja sestaviti končni obračun, sredstva, zbrana na računu, pa na dan prenehanja pogodbe prenesti na račun, ki ga za večstanovanjsko stavbo vodi na novo izbrani upravnik. Kot so ugotovili, v enem primeru prekrška ni bilo, v drugem postopek še poteka, tretjega primera pa se še niso lotili. S primerom se, kot smo sicer izvedeli neuradno, ukvarjajo tudi na policiji.

## V vlogi delojemalca in etažnega lastnika

Boža Blažič je bila tudi upravnica štirih stanovanjskih blokov v Ulici Prekomorskih brigad na Prestranku, ki imajo po 10 oziroma 16 stanovanj. Domačini jim pravijo »železničarski bloki«. **Mirko Subotić**, ki živi v stanovanjskem bloku **v Ulici padlih borcev 12 na Prestranku**, ima z Blažičevo »dvojno« izkušnjo – kot delodajalko in upravnico. Za upravnike stanovanjskih blokov opravlja namreč kot samostojni podjetnik storitve čiščenja. Pojasnjuje, da mu je Blažičeva najprej plačevala račune za opravljene storitve v dogovorjenih rokih. V zadnjih dveh letih pa je bil opazen spremenjen odnos: najprej zamiki, nato neplačila. Za štiri mesece svojega dela ni prejel plačila, zato je odpovedal sodelovanje. Boji se, da tega denarja nikoli ne bo dobil. Na njegove telefonske klice se ne odziva. »Bila je tudi upravnica našega stanovanjskega bloka in je oškodovala tudi nas. Prav tako etažne lastnike v sosednjih štirih blokih. Zdaj se za upravljanje dogovarjamo z družbo Tabor,« pojasnjuje Subotić in dodaja, da ima kot delojemalec najboljše izkušnje z upravnikom Radovanom Bačkonjo. »Ta je reden plačnik in ima do izvajalcev storitev korekten odnos. Ocenjujem, da opravlja svoje delo odgovorno,« še dodaja Subotić.

**Denis Agić**, ki živi v stanovanjskem bloku v **Ulici Prekomorskih brigad 26 na Prestranku**, je poudaril, da je težko najti upravnika, s katerim bi bili vsi v celoti zadovoljni: »Zato je pomembno aktivno in usklajeno delovanje etažnih lastnikov. V našem bloku je prednost v tem, da se lastniki stanovanj kar sami dogovorimo za vzdrževalna dela in jih po večini tudi sami opravimo. Tako smo sami poskrbeli za luči na stopnišču, za stopnice v klet in pri glavnem vhodu. Ogrevanje ima vsako stanovanje urejeno individualno. Slabost pa je v tem, da v rezervni sklad ne moremo zbrati veliko denarja, ker smo le štiri družine.« Poudaril je, da jih bolj pesti zemljiškoknjižni vpis etažne lastnine: »Pri bivšem upravniku Staninvestu so se izgubile naše originalne kupoprodajne pogodbe, brez katerih ne moremo vpisati etažne lastnine v zemljiško knjigo in kataster. Zgodba se vleče že več kot sedem let. Novi upravnik družba Tabor nam je obljubila rešitev tega problema, a očitno je postopek zapleten in ne vemo, kako se bo končal.«

## Pravice etažnih lastnikov

**Na inšpekciji pojasnjujejo, da etažni lastniki lahko spore z upravnikom rešujejo sporazumno, če pa se to ne obnese, je treba na sodišče. Etažni lastniki sicer lahko zaradi nezadovoljstva z upravnikom kadar koli odstopijo od pogodbe z odpovednim rokom najmanj treh mesecev. V tem roku morajo izbrati tudi novega upravnika. Odpovedni rok ni potreben, če upravnik krši zakon ali pogodbo o opravljanju upravniških storitev. Sklep o odstopu od pogodbe oziroma menjavi upravnika pa mora podpisati več kot polovica etažnih lastnikov. Pravico do odstopa od pogodbe z odpovednim rokom najmanj treh mesecev ima tudi upravnik.**

Blažičeva je v zadnjem letu sicer izgubila precej pogodb, a kot dokazuje register upraviteljev večstanovanjskih stavb na Upravni enoti Postojna, še vedno upravlja z več kot 60 bloki v občinah Pivka in Postojna.

**Bojan Bučinel, svetovalec nadzornih odborov etažnih lastnikov**, je seznanjen z razmerami v Postojni, kamor so ga na pomoč poklicali iz enega od nadzornih odborov. Poudarja, da so etažni lastniki večinoma neuki in pri odpovedi pogodbe premalo odločni, ko upravnik krši njena določila. Bistvo upravljanja je, opozarja Bučinel, da upravnik skupaj z etažnimi lastniki vzdržuje stavbo in ohranja njeno vrednost. Lastniki stanovanj s pogodbo za dogovorjeno plačilo naročijo izvajanje nalog upravniku, ki je dolžan izvajati tudi zakonske določbe: skrb za vzdrževanje in obratovanje skupnih delov, izvajanje sklepov lastnikov, sestavo mesečnega obračuna stroškov, ustrezno razdelitev stroškov in izterjavo, pripravo načrta vzdrževanja, upravljanje z rezervnim skladom na podlagi sprejetega načrta, zastopanje lastnikov v pravnem prometu, vložitev izključitvene tožbe ter tožbe za plačilo stroškov, ki bremenijo lastnika, poročanje lastnikom o svojem delu vsaj enkrat letno, oštevilčenje in označitev stanovanj in drugih prostorov ter zbiranje podatkov, potrebnih za prijavo vpisa registrskih podatkov v kataster stavb. Po stanovanjskem zakonu morajo etažni lastniki v načrtu vzdrževanja določiti vzdrževalna dela in način zagotavljanja denarnih sredstev z vplačili v rezervni sklad. Ta sredstva mora upravnik zbirati na posebnem transakcijskem računu. Enkrat letno izračuna višino mesečnega prispevka. O tem in stanju rezervnega sklada mora mesečno obveščati lastnike v obračunu stroškov. Sredstva rezervnega sklada se lahko po določilih stanovanjskega zakona porabijo izključno za dela, ki so predvidena v načrtu vzdrževanja in za nujna vzdrževalna dela, ki bi preprečila večjo škodo na hiši. Nikakor pa lastniki ne morejo zahtevati izplačila sredstev, zbranih v rezervnem skladu. Lastniki lahko zagotovijo nadzor nad porabo sredstev rezervnega sklada, tako da v pogodbi o upravljanju določijo, da upravnik lahko dviguje sredstva le skupaj z lastnikom, navedenim v pogodbi.

Upravljanje stanovanj sicer podrobno urejajo **Stvarnopravni zakonik**, **Stanovanjski zakon** in **Pravilnik o upravljanju večstanovanjskih stavb**. Etažni lastniki morajo določiti upravnika, kadar ima večstanovanjska stavba več kot dva etažna lastnika in hkrati več kot osem posameznih delov. Stroške upravljanja in stroške, ki izvirajo iz stavbe, krijejo vsi etažni lastniki v skladu s solastniškimi deleži. Delitev stroškov je mogoče s pogodbo o medsebojnih razmerjih urediti tudi drugače.

## Ključno je ozaveščanje etažnih lastnikov

Bojan Bučinel opozarja, da zakonodaja odpira vrata vsakomur, ki želi postati upravnik. Potrebno se je le registrirati za upravljanje z nepremičninami. Upravnik naj deluje kot servis etažnim lastnikom in ne obratno, kot je v navadi danes, pravi Bučinel. "Tako zakonodaja kot pravilnik to žal omogočata," pokaže na enega od virov težav. Zato s somišljeniki ustanavlja **Zvezo društev etažnih lastnikov**, ki bo izobraževala etažne lastnike, jim nudila pravno podporo in si prizadevala, da bi država uredila nadzor na področju upravljanja. "Želimo osvestiti etažnega lastnika, da ima kot lastnik pravice in dolžnosti," poudarja Bučinel in dodaja, da so nekateri člani nadzornih odborov koruptivni. "Največja pomanjkljivost je, da je nek koordinator oziroma hišnik član odbora; na ta način uveljavlja svoje interese in 'dela za svoj žep'. Po zakonu namreč nadzorni odbori nadzirajo delo upravnika, v praksi pa tega ne počnejo, ker ne znajo,« je prepričan Bučinel. Izpostavlja tudi, da so etažni lastniki večinoma neuki in premalo odločni pri odstopu od pogodbe v primeru kršitev. Za hujše kršitve predpisuje stanovanjski zakon denarne kazni.

Po pričevanju stanovalcev blokov na Kremenci v Postojni dolguje upravnica Boža Blažič velike zneske.

**Na postojnskem Kovodu dobivajo številne klice obupanih stanovalcev. Potrjujejo, da Boža Blažič podjetju dolguje 14 tisoč evrov in da se vsota z vsakim mesecem poviša za tisočaka.**

Besedilo: Mateja Jordan, Alenka Furlan Čadež, Ester Fidel; fotografije: Matej Škrlj.

# Ali ste zadovoljni z upravnikom vašega bloka?

**Helena Brumen**, Orehek

*V Orehku imamo dve stavbi, v katerih so stanovanjske enote. V nekdanjem šolskem poslopju so tri stanovanja in po predpisih ne potrebujejo upravitelja. Stanovalci se med seboj pogovorijo in vse postorijo sami, so zelo složni in odgovorni. V naši zgradbi pa je deset stanovanj, zato moramo imeti upravitelja. Toda z dosedanjo upraviteljico res nismo bili zadovoljni, zato smo ji dali izredno, takojšnjo odpoved. Za novega upravitelja smo izbrali SPL, d. d. iz Ljubljane, ki ima svojo izpostavo tudi v Postojni. Ponudili so nam vse storitve, imajo tudi štiriindvajseturno dežurno službo. Prvi stiki so dobri.*

**Franko Rodica**, Prestranek

*Trenutno poteka v bloku menjava upravnika. Lahko rečem, da bi brez težav shajali tudi brez upravnika, saj se sedaj o vseh zadevah stanovalci dogovorimo in zadeve uredimo sporazumno, tako da v zadnjem času sami zbiramo denar in poravnavamo stroške neposredno dobaviteljem. Ko smo še imeli upravnika, so bila nekatera dela sicer opravljena, vendar le na pol, saj smo izvedeli, da računi niso bili poravnani, zato so izvajalci opravili le toliko dela, kot je bilo plačanega.*

**Jelena Bjelošević**, Postojna

*Ravno pravi čas me sprašujete, saj smo pred kratkim zamenjali upravnika bloka, ker nam v treh letih ni podal nobenega finančnega poročila. Ni se odzival na naše prošnje glede skupnih sestankov, vzdrževanja in popravil, tako da smo bili primorani sami skrbeti za manjša popravila in ostale probleme. Videvali smo ga samo, ko je delil položnice v naše nabiralnike. Lastniki stanovanj sploh ne vemo, koliko denarja imamo posamezno v skupnem skladu. Z večino glasov stanovalcev smo zato izbrali novo upravnico, ki je trenutno zelo odzivna in zavzeta. Upamo, da bo v skupno zadovoljstvo tako tudi v prihodnje.*

**Ksenija Knafelc Ramić**, Postojna

*Že 12 let živim z družino v Ulici 1. maja v Postojni. Naš upravnik je gospod Radić, z njim smo zadovoljni. Redno sklicuje sestanke in nas redno obvešča tudi o finančnem stanju v stanovanjskem skladu. Če imamo kakšne probleme, je hitro odziven. Tudi sicer ni večjih problemov glede vzdrževanja, saj imamo to prednost, da je blok dokaj nov, nima veliko stanovanj in smo stanovalci medsebojno usklajeni.*

**Jasmina Rogelj**, Postojna

*Z upravnikom sem zadovoljna in tudi nezadovoljna. V bloku smo s skupnimi močmi (stanovalci in upravnik) zamenjali streho bloka, naredili novo fasado, uredili parkirišče, imamo tudi vpogled v finančno stanje in skupne sestanke. Moti me, da upravnik, čeprav živi v istem bloku, ne organizira skupnega čiščenja snega, ne poskrbi za nabavo soli za posipanje, kakor tudi ne za to,da bi bil sneg okoli smetnjakov odmetan - za to poskrbimo vedno samo posamezniki (eni in isti).*

Zmagovalna skupina indijancev in kavbojcev iz Gasilskega društva Postojna.

# Pust, pust, širokih ust ...

Pustna povorka v Postojni ima zelo dolgo brado, morda celo eno izmed najdaljših v Sloveniji. Vse do leta 1970 so povorko pripravljali šole, vrtci in Zveza prijateljev mladine. V letu 1970 pa je otroško pustno rajanje s sprevodom po mestu preraslo v turistično prireditev s sodelovanjem odraslih pustnih skupin in posameznih mask. Današnjo obliko pustne povorke v Postojni, edino organizirano na pustni torek v slovenskem pustnem dogajanju, je leta 1977 zasnovalo in organiziralo Turistično društvo Postojna. Letošnja je že 44. v organizaciji Turističnega društva Postojna.

V povorki je sodelovalo preko 350 mask. Sodelovali so Škoromati iz Podgrada, Koranti iz Grajene pri Ptuju, Skupina iz Haloz, Šjme iz Topolca pri Ilirski Bistrici in skupina iz Raven nad Grgarjem. Manjkale niso niti Mažoretke iz Logatca in Postojnska godba ter zastavonoša. Domače skupine so se potegovale tudi za nagrade. **Maškare Šmihelske doline so osvojile četrto mesto. Tretje mesto sta si razdelili skupini »Navihani snežaki in pomlad« z Osnovne šole Miroslava Vilharja ter Noetova barka z »bivšimi prijatelji«.**

**Na drugo mesto je komisija uvrstila skupino »Ledena doba v Postojni« z Osnovne šole Antona Globočnika – Podružnica Bukovje. Prvo mesto si je, tako kot že ničkolikokrat, prislužilo gasilsko društvo Postojna, ki je predstavilo indijance in kavbojce.** Vido Perko je povedal, da so si tokrat izbrali to temo zato, ker Slovenija postaja divji zahod, vsak si postavlja svoj zakon, vsak ga razume po svoje.

Po končani povorki, katere pokrovitelj je bila tudi tokrat Občina Postojna, je bilo še otroško pustno rajanje v avli Osnovne šole Antona Globočnika. Za dobro voljo je skrbela klovnesa Eva Škofič Maurer.

Za organizacijo veljata zahvala in priznanje Srečku Šajnu, ki že več kot trideset let vodi Turistično društvo Postojna, Marici Gombač z več kot dvajsetletnim delom v društvu in njunim sodelavcem, da premorejo toliko dobre volje, vztrajnosti, moči, delovnih ur ... da tradicija pustovanja v Postojni ne zamre.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Foto Atelje Postojna.

**Popravek**

**V januarski številki Postojnskega prepiha smo v članku Žegnanje konj v Orehku in Belskem zapisali napačno ime konjeniškega kluba. Pravilno je Konjeniški klub Postojna, in ne Konjeniški klub Prestranek. Avtorica fotografije žegnanja konj v Orehku je Rebecca Kos iz Konjeniškega kluba Postojna.**

Vsem prizadetim se iskreno opravičujemo za napaki.

Uredništvo

Župan Igor Marentič se je po stotih dneh županovanja srečal z novinarji.

# Po sto dneh: župan napoveduje sto delovnih mest

Na tiskovni konferenci ob stotih dnevih županovanja je župan Igor Marentič povedal, da bo razvoj občine slonel na petih stebrih – varnosti, turizmu, gospodarstvu, energetiki in dolgoročnem strateškem razvoju. S spodbujanjem krepitve teh stebrov naj bi v zasebnem sektorju ustvarili 100 novih delovnih mest, in sicer v turizmu, prehranski in kovinarski industriji. Letošnje leto bo v znamenju izvedbe večjih infrastrukturnih projektov, med nalogami pa so izpostavili še delovanje projektnih skupin za revitalizacijo Kaliča, za sodelovanje na javnih razpisih, delovanje pogajalske skupine Poček, skupine za celostno ureditev rekreacijskih površin (vrtičkov, parka, prostorov za srečanja, bazena, sprehajalnih poti ...) ter projektne skupine za revitalizacijo Soviča. V kratkem se obeta tudi javna kuhinja.

Med osrednjimi infrastrukturnimi projekti je Marentič nanizal posodobitev vodovodnega omrežja, dokončanje in poskusno obratovanje osrednje čistilne naprave ter obnovo stavbe osnovne šole v Planini. Ob tem je izpostavil, da projekt izgradnje čistilne naprave nima ustreznega finančnega kritja. Gre za dediščino prejšnjega vodstva Občine, razlog za primanjkljaj v višini 500 tisoč evrov pa je povečanje zmogljivosti naprave s 16.000 na 21.000 populacijskih enot. Na Občini so z ministrstva za okolje dobili ustno obljubo, da bodo zagotovili sredstva, ki jih Občina sedaj črpa iz občinskega proračuna. Aneks k obstoječi pogodbi naj bi bil podpisan najkasneje v mesecu maju.

Posvetovalna skupina za revitalizacijo Kaliča naj bi pripravila idejni projekt, ki bi prepričal tudi investitorje iz tujine. Nekdanje smučišče bi oživili z nizom dejavnosti, ki bi se odvijale skozi vse leto, sta pojasnila župan Igor Marentič in **podžupan Andrej Berginc**, vodja skupine. Kot je znano doslej, bo izropan skelet nekdanjega poslopja skupaj z delom parkirišča (oboje je v lasti družbe iz Pulja Tera Firma oziroma njenega hčerinskega podjetja v Ljubljani Lepi kraji v stečaju) v prihodnjih mesecih prodan na dražbi.

Na novo je sestavljena koordinacijska skupina za izvajanje Dogovora med Ministrstvom za obrambo in Občino Postojna. Vodja predstavnikov ministrstva za obrambo (Mors) je državni sekretar Miloš Bizjak, člana pa brigadir David Humar, namestnik načelnika generalštaba Slovenske vojske in polkovnik Dušan Toš, tudi iz generalštaba. Vodja postojnskih pogajalcev je občinski svetnik **Goran Blaško** iz SD, člana pa sta še **dr. Karmen Pahor** iz SD, nekdanja občinska svetnica in nekdanja pogajalka, ter **prof. dr. Peter Umek** iz SMC, nekdaj predavatelj na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru. Na Občini so ustanovili tudi širše posvetovalno telo, ki usmerja delo ožje koordinacijske skupine. Po zagotovilih z ministrstva za obrambo naj bi bilo na vadišču Poček manj streljanja s klasičnimi izstrelki, še pojasnjujejo na Občini.

Zaživela bo tudi občinska projektna pisarna kot snovalnica projektov, ki bo "izključno domena Občine in bo delovala za občino in občane", med kadri pa bodo strokovno usposobljeni posamezniki, ki to delo opravljajo vsakodnevno, je napovedal župan Igor Marentič.

Na tiskovni konferenci so izpostavili še področje varnosti. Igor Marentič je povedal, da se na javnem razpisu obrambnega ministrstva potegujejo za čim višji izkoristek sredstev za nakup gasilske lestve. **V reorganizaciji štaba civilne zaščite so na čelo postavili Cveta Kravanjo, upokojenega pripadnika Slovenske vojske.** Letos naj bi zagotovili gradbeno dovoljenje za nov gasilsko-reševalni center, ki je vreden 4 milijone evrov; denar zanj naj bi pridobili iz evropskih sredstev in sredstev ministrstva za obrambo.

Občina se zavzema tudi za ohranitev centra nujne medicinske pomoči in dežurne zdravstvene službe v Postojni, je povedal Igor Marentič in dodal, da po neformalnih pogovorih na ministrstvu za zdravje sprememb v Postojni ne bo. »To zahtevamo ne le zaradi zagotavljanja ustrezne zdravstvene oskrbe občanov, ampak tudi zaradi zagotavljanja varnosti ob izpostavljeni prometni legi naše občine. Narekujejo jo namreč avtocesta, železnica, vojska in več kot polmilijonska letna migracija turistov, kar zahteva tudi ustrezno infrastrukturo," je pojasnil.

Poleg varnosti bodo usmerili sile v ustvarjanje finančne in politične stabilnosti, izdelavo strateškega razvojnega dokumenta in uresničevanje zastavljenih projektov, dolgoročni cilji pa so energetsko samozadostna in finančno neodvisna občina, kar bodo dosegli z učinkovitimi javnimi podjetji, javno-zasebnimi partnerstvi, s spodbujanjem naložbene politike, z urejeno infrastrukturo in uspešnimi javnimi zavodi, pojasnjujejo na Občini.

V sodelovanju z Vrtcem Postojna in Centrom za socialno delo Postojna načrtujejo na Občini ureditev javne kuhinje, ki bi nudila cenejši obrok prejemnikom socialne pomoči, teh je po oceni okoli 150.

Ali je v stotih dneh padel iz omare tudi kakšen okostnjak, je zanimalo novinarke. "Samo manjši okostnjaki," je odgovoril Marentič in razkril, da naj bi v enem od primerov kazensko ovadili nekoga od zaposlenih.

Alenka Furlan Čadež; fotografija: Foto Atelje Postojna

# Mreža defibrilatorjev v Postojni

Mrežo javno dostopnih defibrilatorjev (to je pripomoček za hitro posredovanje pri oživljanju) je dopolnil še eden. V Orehku so ga zagotovili člani liste "Skupaj -Poper, za mesto in podeželje", ki so se odpovedali delu sredstev za delovanje svetniške skupine.

Defibrilator je nameščen na vhodni strani kulturnega doma v Orehku, v krajevni skupnosti (KS) Orehek pa so poskrbeli, da so se krajani usposobili za rokovanje z napravo, ki znatno povečuje delež oseb, preživelih po srčnem zastoju, pojasnjuje **predsednica KS Orehek Tina Klanjšek**. Defibrilator lahko poiščete v objektih Občine Postojna, Banke Koper, Telekoma Slovenije, Zavarovalnice Triglav, PTC Primorka, Meditrans, Vojašnice Postojna, Postojnske jame, Predjamskega gradu, KS Prestranek in Bukovje ter v gasilskih domovih prostovoljnih gasilskih društev Planina, Studeno, Šmihel Landol, Hruševje, Veliko Ubeljsko, Slavina in Postojna. V Hrenovicah je defibrilator nameščen v domu KS, v Razdrtem pa v trgovini. Nekateri so javno dostopni 24 ur na dan vse dni v letu. To so defibrilatorji v PTC Primorka, v krajevnih skupnostih in v gasilskih društvih, razen v PGD Postojna. Defibrilator v stavbi Občine je dostopen v delovnem času, je povedal **Klemen Grilj z Občine Postojna** in opozoril na težavo pri dostopnosti. Zunaj morajo biti naprave v primerno ogrevani omarici. Kjer takšnega ureditve ni mogoče zagotoviti, je defibrilator znotraj stavbe, je pojasnil Grilj.

Alenka Furlan Čadež

# Slavina

Naša Slavina je staro gručasto naselje (545 m), ki leži ob zahodnem robu Spodnje Pivke. V svojem naročju ga objemajo in varujejo hribi Gradišče (604 m), Baba (634 m), Tabor (750 m) in Jerinov hrib. Na jugozahodnem in severovzhodnem delu ga omejuje Veliki potok oziroma Slavinšček, v katerega pritekata Mali potok in Mrzlek, vse vode pa se izlivajo v Pivko.

Lega naselja ob vodi, izviru ali ponoru naj bi dala kraju ime. Tako meni strokovnjak za krajevna imena Silvo Torkar: »Ime je izpeljano iz pridevnika slav, slavek v pomenu ‚moten, kalen', kar potrjujeta zlasti zapisa različic 1376 Slaunich in 1498 Slaunig. Slavina je bilo pač najprej ime vode, ki se ji danes reče Slavinšček. Različnih zapisov je še več – Sclavina, Slavna.« Najdeni pa so tudi zapisi Slawina, Slavtna, v času Italije Villa Slavina.

V Slovenskem prostoru ima enako ime samo še naselje, ki leži na zakraseli planoti pod Gradiščem v bližini Dol pri Litiji. »Slavenci in Slavenke« pravijo svoji vasi »Slauna«. Ob tem poimenovanju bi nepoučeni verjetno najprej pomislili, da je dobila ime zaradi svoje slave. Domačini so opozorili, da je že od nekdaj znan izrek: »Slávi naj sine slaune, sinov iz Slavine.« Vas je bila od samega začetka res znana in slavna po vsem slovenskem ozemlju in onstran meja.

Njeni začetki segajo v prazgodovino. Samo okoli Hruševja in Slavine so bila kar tri gradišča. Na Gradišču (Ambroževo gradišče) je bilo eno najpomembnejših v Pivški kotlini, manjše še na Babi in na bližnjem Špičku.

## Prafara in župnija

V nekaterih virih je navedena domneva, da naj bi bil od tod doma sv. Hieronim (rojen 347). V Slavinskem »borštu« je baje stala cerkvica, ki jo je ta prenesel na Nanos, ker so se tihotapci iz Čičarije skrivali v njej in jo oskrunjevali. Nekateri viri navajajo, da je na nizki vzpetini sredi današnje vasi stala cerkvica že v 9. stoletju. Dokazano pa je, da je bila v Slavini že v 12. stoletju ena izmed najstarejših in najpomembnejših prafar. V 12. stoletje, najkasneje v začetek 13. sega tudi prva zasnova župnije. Cerkev Marijinega vnebovzetja so tedaj imenovali Marija na jezeru, takrat znan in obiskan romarski kraj. Romarsko pot so imenovali Pri Materi božji na jezeru. Se je tudi prvi zametek zaselka ob cerkvi imenoval Marija na jezeru? Vira, kdaj je bilo naselje prvič poimenovano ali zapisano kot Slavina, namreč ni mogoče najti. Pomembnost Slavinske župnije izpričujejo mogočna cerkev, »farovž«, v katerem je bil tudi sedež zemljiškega gospostva, kaplanija oziroma graščina poleg njega in mežnarija. V najdenih listinah je slavinska župnija

Kip Sv. Trojice je v Slavini dobil svoje mesto po požaru cerkve na Sv. Trojici.

omenjena prvič leta 1267. Današnja podoba cerkve izhaja iz 17. stoletja. Znana je po kipu sv. Trojice, ki ga je ustvaril Francesco Robba. Njeno notranjost so domačini pred nekaj leti zgledno obnovili.

V zgodnjem srednjem veku, o čemer pričajo zapisi, je na hribu Tabor stal slavinski grad. Sledi ruševin so še vidne. V času prvih turških vpadov so na tem mestu postavili protiturški tabor, zato je vzpetina dobila ime Tabor.

## Šolsko, upravno, kulturno in gospodarsko središče

Sloves Slavine se je širil - ne samo kot cerkveno središče, temveč tudi kot kulturno in gospodarsko. V vasi so živeli nekateri bogati vaščani, ki so si zgradili mogočna enonadstropna domovanja – Jerinovo, Piškucovo, Milharjevo, Bežajevo, Ambrožičevo. Premožni Slavenci so moralno in materialno spodbujali sovaščane, da so se ukvarjali z živinorejo in s sadjarstvom. V Slavini je bilo že leta 1847 organizirano šolstvo. V postojnskem okrajnem glavarstvu je zapisano:«Prebuditelj je bil najbrže č. g. Jožef Jurčič, tedanji slavinski dekan.« Mogočno stavbo z velikim šolskim vrtom sta Slavencem podarila leta 1891 J. Gorup in F. Kalister. Obiskovali so jo otroci iz Prestranka, Žej, Koč in iz Selc.

Slavina je bila tudi sedež občine, verjetno že od leta 1849 in vse do petdesetih let 20. stoletja. Občasno so delovale dve, tri gostilne in trgovina. Vas je bila znana po žganjekuhi, zlasti brinjevca. Slavina je imela tudi pošto. Nekateri viri navajajo, da je začela delovati v letu 1855. Skozi vas je tekla pomembna stara cesarska cesta od »Hudičca«, preko Postojne,

Kulturno društvo Slavina uspešno vodi Nežka Spinelli.

proti Ilirski Bistrici do Reke. S Trstom je bila povezana s krajšo vozno potjo preko Ravnika do Senožeč, ki je sedaj gozdarska cesta. Pošto naj bi ukinili med 1923-26. Prava poštna legenda je bil Franc Dekleva.

## Dan zaobljube

V letu 1855 je Slavina doživela največjo katastrofo – pomor ljudi zaradi kolere. V župniji je terjala 345 žrtev, v duhovniji pa 138. Spomin nanjo je pustil globoke rane, zato je 5. avgust zaobljubljeni praznik slavinske župnije. V cerkvi je freska (poslikal jo je Simon Ogrin 1888), ki upodablja prizor epidemije. Leta 1905 so sredi vasi v spomin in zahvalo zgradili kapelico, ki jo je blagoslovil ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

V cerkvi Marijinega vnebovzetja spominja na morijo, ki jo je povzročila kuga, freska Simona Ogrina iz leta 1888.

Gasilci so svoj dom zgradili leta 1903 in mu na polovici 20. stoletja prizidali še dvorano, v kateri se je družila vsa vas ob prvem TV sprejemniku. V dvorani in pred njo so večkrat na leto pripravili imenitne veselice.

Koncert Pod lipo na veliki šmaren, slavinski shod.

Druga nesreča je prizadela Slavino 28. maja 1963. Okoli 11. ure je nad vasjo krožilo vojaško letalo. Prav takrat je večkrat zabliskalo in zagrmelo in po pripovedovanju vaščanov je vanj verjetno udarila strela. Letalo se je vnelo že v zraku in strmoglavilo na hiše. Strašen pok in trušč padajočega kamna, eksplozija in več metrov visok plamen – vse se je zgodilo v trenutku. Nastala je velika gmotna škoda, življenje je izgubil Franc Boštjančič, pilot, in kasneje je za posledicami opeklin preminil še Matija Šabec.

## Pomembni Slavenci

Življenje v Slavini – »V klancu«, »V doljnem in gornjem koncu« je bilo vselej pestro, zanimivo, bogato, kulturno ... V očeh okoliških prebivalcev so Slavenci veljali za ponosne, priviligirane, zato so jih spoštovali. Nekateri so bili znani in slavni vse od Benetk in Trsta do Dunaja – Josip Gorup pl. Slavinjski, najbogatejši Slovenec, Josip Nepomuk Kalister, Franc Kalister, Franc Serafin Dekleva, kamnosek Jakob Moravec, dr. Franc Ambrožič ...

**Iz novejšega obdobja je najimenitnejše delo Slavinski zbornik, ki ga je leta 2005 zbral in uredil Janko Boštjančič.**

O pomenu Slavine, njene župnije in ljudi je prvi pomembnejši zapis leta 1910 spisal duhovnik Janez Zabukovec (Slavina. Prispevek k zgodovini župnij ljubljanske škofije). Iz novejšega obdobja je najimenitnejše delo Slavinski zbornik, ki ga je leta 2005 zbral in uredil Janko Boštjančič, vsega spoštovanja vreden pobudnik in gonilna sila dogajanj v Slavini, že drugi mandat tudi predsednik krajevne skupnosti.

## Prigode

Med obema vojnama je v Slavini živel možakar, imenovan Pilot, ki je prišel tja bogve od kod. Delal je po kmetijah kot hlapec. Slavencem je večkrat obljubil, da jim bo »enkrat krepko zabelil župo«. Toda nekega dne je izginil. Na pobočju Gradišča je bil zbiralnik vode in vsak dan zjutraj in zvečer se je bilo potrebno povzpeti in opreti ter zapreti ventil. Moža, ki je opravljal to delo, so nekega dne spremljali otroci. Razposajeni in radovedni so stikali in pregledovali vsenaokrog in našli Pilotovo truplo v zbiralniku – tako jim je močno »zabelil župo«.

Nekatere soseske so si bile zaradi gmajn in srenjskih gozdov stalno v laseh. Slavenci in Selčani so bili več kot šestdeset let stalno v »dišpetu«. Zgodilo se je 20. novembra 1865. Slavenci so prišli na travnik sekat brinje in ruvat grmovje. Istočasno so se Selčani namenili v gozd po drva. Vnel se je hud boj. Selčanov je bilo veliko več; Slavince so prebutali do krvi, trije so celo obležali. Selčani so jim zaplenili vozove, živino pa poslali v Slavino. Slavinci so se maščevali tako, da so premikastili hlapca, ki jim je pripeljal živino, prav tako selške otroke, ki so se vračali iz šole. Vse je obravnavala sodnija.

V župnijski cerkvi je bila skoraj vsak teden poroka. Slavenke so se ob teh prilikah množično zbirale ob cesti proti njej, zato je hitro dobila ime »Via babji firbci«.

## Slavina danes

**Krajani so popolnoma obnovili gasilski dom, zgradili novo otroško in športno igrišče, uredili vso infrastrukturo z optičnim omrežjem in obnovili zid okoli cerkve; v celoti je obnovljeno tudi šolsko poslopje, ki je sedaj njihov kulturni dom. Pred njim so postavili spomenik Josipu Gorupu.**

Kulturno društvo Slavina je bilo ustanovljeno leta 1992. Pod njegovim okriljem delujejo Moški pevski zbor Slavina, Vokalna skupina Slauna, godbena, pritrkovalna in domoznanska sekcija in skupina »Gibčne ženšce«. Pripravljajo tudi pestro plejado prireditev (Miklavževanje, koledovanje, kulturnice ...). Najbolj odmeven in obiskan je Koncert pod lipo na veliki šmaren (letos bo že osemnajsti po vrsti) ter raznovrstne delavnice in predavanja. Predsednica Kulturnega društva Slavina Nežka Spinelli nam je povedala, da so prostori Kulturnega doma zasedeni vse dni v letu. Z njimi sodelujejo različne organizacije in društva.

Od leta 2006 imajo Slavenci svojo krajevno skupnost. Zanjo so se odločili prav zato, da v še večji meri osmišljajo svoje kulturno udejstvovanje, negujejo izročilo svojih prednikov in skrbijo, da sloves Slavine, nekdanjega cerkvenega in posvetnega središča, ne bi nikoli utonil v pozabo. Pa še namig: naslednji korak bi lahko usmerili na turistično področje – Slavina ima vse pogoje, da postane turistična destinacija. Pričevanj je dovolj, začenši z gradišči ..., in osnova za gostoljubje je že postavljena: prijazni ljudje in kmečki turizem Pri Malnarjevih.

Besedilo: Gabriela Brovč;
fotografije: Foto atelje Postojna.

Razdejanje po strmoglavljenu vojaškega letala leta 1963.

# Arhitekt Leon Debevec

Slovenski kulturni center Korotan bo v sodelovanju z Inštitutom za sakralno arhitekturo in Fakulteto za arhitekturo Univerze v Ljubljani 12. marca na Dunaju odprl arhitekturno razstavo arhitekta Leona Debevca z naslovom Etude za sveto. To je bil tudi povod, da smo se povabili na obisk k arhitektu, ki je svoje umetniško ustvarjanje in raziskovalno delo ponesel tudi preko naših meja, hkrati pa na arhitekturnem področju pomembno zaznamoval domači prostor.

Slovenski kulturni center Korotan na Dunaju si posebej prizadeva za predstavitev slovenske matične kulture in umetnosti na Dunaju. Na omenjeni razstavi bodo razstavljeni: liturgično posodje, križi in razpela, osem kelihov, relikvarij ter načrti in makete kamnitih znamenj s pivškega področja. Na ogled bodo tudi nekateri ročno izrisani načrti, kar je dandanes, v dobi nepogrešljivega računalnika, že prava redkost. Seveda ne bo manjkalo niti slikovnega in fotografskega gradiva.

Leon Debevec je doma iz Landola. Prve štiri razrede osnovne šole je obiskoval v Hruševju, ostale v Postojni. Maturiral je na postojnski gimnaziji, vpisal študij arhitekture na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani in leta 1988 diplomiral na temo »Kontinuiteta pivške hiše«. Najprej je bil zaposlen kot izdelovalec prostorskih dokumentov, kasneje kot vodja oddelka za varstvo in urejanje prostora občine Postojna ter kot samostojni kulturni delavec. Podiplomski študij je zaključil leta 1997 z doktorsko disertacijo »Prenova in gradnja sakralnih objektov v Sloveniji«. Istega leta je ustanovil zasebni raziskovalni zavod Inštitut za sakralno arhitekturo in ga vodi od ustanovitve. Študij sakralne arhitekture je poglabljal v Rimu, na centru za študije in raziskave Atelier del Arte Spirituale centro Aletti, ki deluje v okviru papeškega vzhodnega inštituta. Kot docent predava na Fakulteti za arhitekturo in od leta 2000 tudi na Teološki fakulteti. Znanstveno raziskovalno delo osredotoča na področji antične arhitekture in sakralne arhitekture. Njegovo umetniško ustvarjanje je v pretežni meri usmerjeno v reševanje arhitekturnih problemov s področja krščanske sakralne arhitekture. Domačini ga najbolj poznajo po stvaritvah v svojem ožjem okraju. Tako je med drugim projektiral lesen strop v župnijski cerkvi sv. Martina v Hrenovicah, isto cerkev krasi tudi dovršeno oblikovana daritvena miza z domiselnim nosilnim podstavkom v obliki rok. Na vhodu v rojstno vas je oblikoval zahvalni kamniti križ, obdan s tremi lipami, po naročilu svojega bratranca, tedanjega kaplana, zdajšnjega gospoda dekana Ervina Mozetiča v zahvalo za preživetje in okrevanje po hudi nesreči. Naredil je tudi načrte za kamniti križ v vasi Gorenje, ki ga je, tako kot landolskega, izklesal mojster Stanko Bele s Prestranka. Med novejšimi stvaritvami izstopa spominsko obeležje župnij iz dekanije Postojna ob letu vere pred cerkvijo sv. Štefana v Postojni.

Njegova hiša na izhodu iz vasi Landol nam že sama potrdi, da arhitekt Leon Debevec uživa v svojem delu in spretno združuje harmonijo gradnje naših dedov s primesjo novejših praktičnih in inovativnih arhitekturnih pristopov. Ostaja zavezan kamnu in lesu kot osnovnima gradbenima materialoma na danem področju.

Nemogoče je pričakovati, da se službena pot, zavezana prvenstveno sakralni umetnosti in z njo prežeta, ločuje od duhovnega in intimnega življenja posameznika. Globoka krščanska ukoreninjenost Leona Debevca in njegove celotne družine je tako zaznavna tudi na glasbenem področju. V cerkvenem pevskem zboru sta prepevala že njegova mama in oče, to srčno družinsko tradicijo pa v sodelovanju z ožjim sorodstvenim okoljem ohranja tudi sam.

Med njegovimi znanstvenimi in strokovnimi članki, znanstvenimi prispevki s konferenc in obsežnim mentorskim delom pri diplomskih nalogah študentov izstopajo tri znanstvene monografije: Arhitekturni obrisi sakralnega, Vpliv antike v arhitekturi ter Prenova in gradnja bogoslužnih stavb. Največ pozornosti je še posebej pritegnila slednja, saj se odlikuje kot vzoren priročnik vsem trem glavnim podpornikom stroke pri gradnji in prenovi bogoslužnih stavb. Med cerkvijo kot lastnikom in upraviteljem, spomeniškim varstvom kot strokovno institucijo države ter arhitekti in izvajalci zelo težko pride do uravnoteženega vrednotenja in dogovora o posegih na določenem sakralnem objektu. V svoji doktorski disertaciji Debevec apelira na vse strokovnjake, da bodo le s poenotenjem svojih različnih superiornih pogledov in vrednotenj presegli sebe in svojo stroko ter tako največ prispevali k hitrejšemu in uspešnejšemu doseganju cilja – naj gre za prenovo ali novogradnjo. Ta tema je nadvse aktualna v slovenskem prostoru, saj je na našem ozemlju blizu 3000 bogoslužnih stavb, ki večinoma sodijo med umetnostnozgodovinske spomenike.

**Arhitekt Leon Debevec osredotoča svoje znanstvenoraziskovalno delo na področji antične arhitekture in sakralne arhitekture. Njegovo umetniško ustvarjanje je v pretežni meri usmerjeno v reševanje arhitekturnih problemov s področja krščanske sakralne arhitekture.**

V svojem razmišljujočem tonu ugotavlja: »Vse ožja specializacija današnjih obrtnikov in rokodelskih mojstrov otežuje izvedbo določenega projekta, saj sem prisiljen že za izdelavo enega keliha sodelovati celo s šestimi različnimi izvajalci. Posamezni materiali zahtevajo kompleksne pristope, ki jih obvladajo le maloštevilni mojstri, nekateri starodavni postopki izdelave pa se sploh ne uporabljajo več, saj so jih nadomestili novejši materiali, ki zahtevajo inovativne pristope in usklajevanja. To je tudi eden od razlogov, da arhitekti nemalokrat rajši izberejo projekt, ki so ga zmožni nadzirati in s tem ohraniti prvotno umetniško idejo čim bolj nedotaknjeno in neokrnjeno. Le svobodno ustvarjanje lahko ponuja presežnost, ta pa je ne nazadnje smisel sakralnega kompleksa.«

Ogled dunajske razstave bo vključen tudi v Kompasovo ponudbo, skupaj z ogledom ostalih najpomembnejših turističnih znamenitosti v tej, za Slovence pomembni kultumo-politični prestolnici. Takšna razstava se zgodi, kot bi rekli stari ljudje, vsake kvatre, zato si zaslužimo, da bi jo prenesli tudi v domače okolje.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: arhiv L. Debevca.

# Notranjski muzej Postojna vabi v edinstven muzej krasa

Po več kot sto letih, odkar se je v Postojni porodila zamisel o kraškem muzeju, odpirajo v Notranjskem muzeju vrata stalne razstave z naslovom "Muzej krasa", ki predstavlja referenčno točko za predstavitev klasičnega krasa v Sloveniji in širšem smislu.

Na 700 kvadratnih metrih so avtorji razstave - **kustos biolog mag. Slavko Polak, kustodinja arheologinja Alma Bavdek, kustodinja etnologinja Magda Peršič, kustodinja zgodovinarka Alenka Čuk** in zunanji strokovnjak **krasoslovec dr. Andrej Mihevc** z Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU – predstavili stvarni kras in človekovo življenje v tej kamniti pokrajini od najzgodnejše poselitve do razvoja jamskega turizma in jamarstva ter posebnih prilagoditev, ki se danes odražajo tudi v dragoceni arhitekturi.

Klasični kras je pokrajina med izviri Ljubljanice in Tržaškim zalivom, "ki je zaradi znamenitih jam, presihajočih jezer, ponikalnic in izvirov ter kamnitega površja in vrtač vedno zbujala zanimanje med domačini in popotniki. Na tem območju se je začelo sistematično raziskovanje krasa in kraških pojavov, slovenski jezik pa je dal osnovne termine pojmom, kot so kras, polje, ponor, vdornica, dolina ... Tu so potekale prve znanstvene raziskave krasa in kraških pojavov. Zaradi tega je klasični kras postal tipska lokaliteta, ki velja za vse take pokrajine po svetu," pojasnjujeta dr. Mihevc in mag. Polak v geološki predstavitvi zbirke.

Razstavni prostori v spodnjem nadstropju povabijo na ogled kraškega fenomena, pisanega z malo in veliko začetnico. Predstavljeni so **kraški pojavi in njihov nastanek**, ki ga omogočajo vodotopne kamnine, kakršni sta apnenec in dolomit - od najmanjših, kot so škraplje, žlebiči, malo večje vrtače, doline, vdornice, do kraških polj (z izpostavljenim Cerkniškim jezerom), kraške planote in ravnika (na katerem je matični kras s kraško arhitekturo in lipicanci). Na koncu so predstavljene še kraške planote Snežnik, Javorniki, Nanos in Trnovski gozd, ki so previsoko, da bi človeku nudile možnost naselitve, zato prevladuje tod gozd z obiljem lesne mase, razvitim gozdarstvom, tradicijo furmanstva in pomembno vlogo lova,- kot nas po zbirki vodi biolog mag. Slavko Polak.

Poudarek je na predstavitvi **površinskih oblik krasa in na življenju človeka na krasu**. V kamniti kraški pokrajini, ki je specifična, poudarja etnologinja Magda Peršič, si človek prizadeva preživeti že tisočletja. Naravno okolje, v katerem je kamna preveč, prsti in vode pa premalo, človek obdeluje in ga spreminja v kmetijsko, gozdnato in bivalno okolje. V zbirki so našli prostor tudi žage in mlini, ki so na Pivškem delovali le nekaj mesecev v letu. Predstavljeno je kraško ljudsko stavbarstvo z značilnimi kraškimi hišami, spahnjenicami, ganki, partoni, kalonami, štirnami, borjači, latniki, zidovi, hiškami, znamenji ipd. Med etnološkimi posebnostmi so tudi ledenice in tradicija ovčarstva z avtohtono pasmo kraški ovčar.

Zgornje nadstropje muzeja je posvečeno **kraški jami**, ki je najznačilnejša kraška oblika. V pradavnini je ponujala zatočišče človeku in vrsti danes izumrlih ledenodobnih živali. Poseben poudarek je na virtualnem doživetju živega sveta kraškega podzemlja, ki slovi po izjemni biotski raznovrstnosti, sicer značilni tudi za ostala življenjska okolja na krasu. Pivški kras je v svetovnem merilu znan po vrsti ledenodobnih paleolitskih pleistocenskih postaj, kot so Betalov spodmol, Parska golobina, Risovec, Županov spodmol, jama v Lozi in druge.

Prav posebno mesto ima na razstavi **predjamski zaklad**, ki velja za eno največjih dragocenosti Notranjskega muzeja. Najdba je pozlačeno posodje, ki ga je več stoletij do odkritja med obnovo v devetdesetih letih skrival Predjamski grad in pripoveduje zgodbo o družabnem življenju, ki se je odvijalo ob svečah za mizo, obloženo s hrano in pijačo. Na ogled so postavljeni kupica, tri kupe, pokal s pokrovom, pokal, čaša z mlinčkom na veter, solnica in dva svečnika. Srebrni predmeti, prevlečeni z zlatom, so bogato okrašeni z rastlinskimi motivi in drugo figuraliko. Po obliki in slogu spadajo v zadnjo četrtino 16. in začetek 17. stoletja. Avtorica predstavitve je arheologinja Alma Bavdek. V drugem nadstropju so prikazane tudi štiri najodličnejše turistične jame: Vilenica kot prva slovenska turistična jama, Postojnska jama kot pojem kraške jame, Škocjanske jame kot edine jame, vpisane na Unescov seznam naravne dediščine, in Križna jama, ki je posebna zaradi kristalno čistih podzemnih jezerc ter znana po kraškem bogastvu in jamskih medvedih, ki so jo naseljevali nekoč. Predstavljen je tudi izbor svetil, ki so nujen pripomoček pri ogledu tako turističnih kot ostalih jam. Za obiskovalce je zanimiva "diorama", v kateri skušajo s pomočjo opreme (v rabi pri raziskovanju jam nekoč in danes) ponazoriti zanimivo, a težko delo raziskovalcev, kot je "turistični "del zbirke predstavila zgodovinarka Alenka Čuk.

**Po zgledu svetovnih muzejev so za predstavitev uporabili inovativne pristope - multimedijo, interaktivno doživetje in strokovnost, ki so ključni za predstavitev kulturne dediščine.** Najmlajši obiskovalci bodo spoznali vse kraške pojave, biotsko raznolikost krasa in življenje človeka na krasu s pomočjo igre. Preizkusili se bodo v vlogi jamarjev, sestavili medveda ali si ogledali replike ledenodobnih orodij. Znanje bodo pridobivali s pomočjo enostavnih grafik in si v laboratoriju ogledovali prave jamske živalce. **Poleg interaktivnih vsebin bodo v muzeju ponudili program pedagoških delavnic za osnovnošolce. Izobraževalne ustanove bodo lahko izbirale med delavnicami: V času ledenih dob, Jamarska avantura v muzeju, Spoznajte dve »dekleti« Floro in Favno z Zelenega krasa in Kako so živeli na krasu?** Vse vključujejo praktični in teoretični del ter temeljijo na učnem načrtu osnovnih šol v Sloveniji.

Razstava je nastala v projektu Museumcultour, v okviru Jadranskega čezmejnega programa IPA. Zanjo so namenili približno 650.000 evrov. Razstava je prilagojena tudi invalidom, za katere je vstop v muzej brezplačen.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež;
fotografija: Tomaž Penko.

Spominsko obeležje so v spremstvu praporščakov odkrili župan Igor Marentič, predsednica Društva TIGR Bruna Olenik in sin Jakoba Dolenca Stane Dolenc.

## Prestranek: Spominsko obeležje tigrovcu

Pred Osnovno šolo Prestranek so v petek, 30. januarja, odkrili spominsko obeležje domačinu, aktivnemu članu protifašistične organizacije TIGR in aktivistu narodno-osvobodilnega gibanja Jakobu Dolencu.

Kljub pravim zimskim razmeram se je slovesnosti v šolski avli udeležila množica obiskovalcev. Zbrane je najprej pozdravil **župan Postojne Igor Marentič**. Osvežil je spomin na obdobje med svetovnima vojnama, ko so se Primorci aktivno uprli represivnemu fašističnemu režimu, in na september 1927, ko so primorski rodoljubi na sestanku na Nanosu postavili temelje organizacije TIGR. Spomnil je, »da je to pogumno dejanje prepoznala tudi Republika Slovenija, ko je ob 50. obletnici priključitve Primorske k Sloveniji takratni predsednik Milan Kučan organizaciji TIGR podelil Zlati častni znak svobode Republike Slovenije.« Zatem sta občinstvo nagovorila **ravnateljica šole Nataša Režek Donev in Andrej Rijavec, avtor priložnostne spominske razstave o rodoljubni družini Dolenc**. O vlogi in pomenu organizacije TIGR na Pivki s poudarkom na življenju in protifašističnem delu Jakoba Dolenca oziroma celotne družine gornjih Čermelakovih iz Čermelic je spregovorila **Bruna Olenik, podpredsednica Društva TIGR**. Svoje razmišljanje je sklenila takole: »Mladi naj iščejo vzornike v tigrovskih in partizanskih borcih, ki so želeli iste vrednote, ki jih želijo sami - svobodo, mir in ljubezen.« V svojem imenu in imenu celotne družine se je vsem, ki so sodelovali pri postavitvi obeležja in pripravi slovesnosti, zahvalil Jakobov sin **Stane Dolenc**.

Jakob Dolenc (1902-1982) se je v TIGR vključil leta 1928. Sodeloval je v več tigrovskih akcijah, tihotapil je propagandno literaturo in prenašal orožje. Po aretaciji leta 1940 so ga hudo mučili in na drugem tržaškem procesu leta 1941 obsodili na 30 let ječe v samici. Po kapitulaciji Italije se je vključil v narodnoosvobodilno gibanje, bil tajnik rajonskega odbora OF Postojna okolica, skrbel za partizansko tehniko Nanos ter opravljal naloge referenta gospodarske komisije pri Narodnoosvobodilnem odboru Sajevče.

Obeležje, delo **kamnoseka Milana Klančarja iz Postojne**, so postavili Društvo TIGR Primorske, Občinsko združenje ZZB NOB Slovenije Postojna, Krajevna skupnost Prestranek in Osnovna šola Prestranek, ki bo za spomenik tudi skrbela. **Kulturni program so oblikovali Postojnska godba 1808, šolski otroški in mladinski pevski zbor, pripovedovalci in recitatorji 5. in 6. razreda ter člani šolske glasbene skupine**.

Na šoli, kjer so vsebine domovinske vzgoje – utrjevanje narodne zavesti in rodoljubja tudi v povezavi z raziskovanjem tigrovske dejavnosti na Pivki – na pobudo tedanje ravnateljice Vere Brgoč vključevali med učne vsebine že pred več kot pol stoletja, so spominu na TIGR posvetili več dogodkov. 30. januarja je organizacijo TIGR, njeno delovanje in njen pomen učencem predstavil Lucijan Pelicon, član upravnega odbora Društva TIGR. Dan kasneje so v šoli predstavili knjigo Andreja Jelačina Vse moje ljubezni. Prestranek tako ohranja spomin na junaško pot Jakoba Dolenca in hkrati celotne njegove družine.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Foto Atelje Postojna.

»Gasilska« fotografija nagrajencev s podžupanom in predsednico komisije.

## Postojna v prazničnih lučeh

Tudi v lanskem decembru je Občina Postojna priredila že tradicionalno akcijo »Postojna v prazničnih lučeh«. Njen namen je, da v prazničnem božično-novoletnem času zažarijo mesto in vasi kar se da domiselno in slavnostno v soju tisočerih luči.

Akcija je stekla 22. decembra, sklenila pa se je 9. januarja letos. Strokovna komisija, ki jo je imenoval župan Igor Marentič, je izbirala najlepše praznično okrašen objekt in okolico, poslovni objekt in najlepše praznično urejeno naselje, ulico, trg ali sosesko v občini, nagrajence pa so izbirali na podlagi prejetih prijav in lastnih predlogov. Zaključna prireditev se je v nabito polni dvorani postojnskega kulturnega doma odvila predzadnjo januarsko soboto. Na začetku so praznično vzdušje z izbranimi melodijami pričarali učenci Glasbene šole Postojna: nastopila sta Starejši in Mlajši godalni orkester ter Simfonični orkester (vse vodi Marinka Kukec Jurič), v nadaljevanju se jim je pridružil Otroški pevski zbor z mentorico Karmen Širca Costatini, zaključnim taktom pa so sledili člani šolskega Jazz ansambla pod vodstvom Mitje Tavčarja.

Zbranim v dvorani je namen in potek akcije predstavila **predsednica strokovne komisije Anita Kranjc**, nagovoril jih je tudi **podžupan Občine Postojna Andrej Berginc**, nato pa sta nagrajencem skupaj podelila nagrade. Podžupan se je zahvalil vsem sodelujočim, še posebej nagrajencem, ki so v mestu in na podeželju ustvarili praznično vzdušje, in povedal, da je za čarobno vzdušje poskrbela tudi Občina. V nadaljevanju je pojasnil, da so za res pravljično počutje občanov poskrbeli svetlobni planeti in vrsta drugih domišljenih svetlobnih kompozicij, pri čemer se je Sovič tokrat prvič ponašal z magično svetlobno konturo, ki je čudovito dopolnila celotno podobo, in zaključil, da je »ta akcija še en dokaz, kako lahko z roko v roki in z dobrimi nameni skupaj ustvarimo še lepšo podobo mesta in občine, v kateri je prijetno živeti.«

**Komisija, po besedah njene predsednice, tudi letos ni imela lahkega dela, saj so občani dokazali, da sta njihova domišljija in izvirnost brezmejni. Med praznično okrašenimi objekti z okolico je komisija izbrala kot najlepše: Dom upokojencev Postojna, Turistično kmetijo Žlajf z Velikega Ubeljskega in Kmetijo Zajc MPT iz Planine. Sonja in Iztok Likar iz Sajevč sta prejela posebno nagrado za izvirno okrasitev javnih površin, posebno nagrado za izvirno izdelavo novoletnih jelk pa Borut Gorjanc iz Orehka. V kategoriji najlepše praznično okrašen objekt in njegova okolica je bila konkurenca očitno največja, saj so si prvo nagrado delili stanovalci Globočnikove ulice v Postojni, Nada in Ernest Zakarija ter Ana in Dejan Glavač. Drugo mesto je pripadlo Jerneju Kalanu iz Prestranka, tretje pa Iztoku Jagru iz Landola.**

Besedilo: Alenka Čuk;
fotografija: Foto Atelje Postojna.

## Pregled stanja družb na področju industrijske cone LIV

Na postojnskem je obdobje po osamosvojitvi in predvsem po izvršeni privatizaciji gospodarskih družb rezultiralo predvsem v negativnem smislu. Več družb je prenehalo obstajati in nekoč cvetoče mesto je zajel požar, ki se je še poglobil z gospodarsko krizo po letu 2008 in (nepovratno) odnesel veliko število dragocenih delovnih mest. Posledica tega procesa, ki pravzaprav ni nikogar v resnici skrbel v tolikšni meri, da bi skušal kaj ukreniti, je, da se danes kljub strateški poziciji več kot polovica delovno aktivnih vozi na delo izven občine, še največ v Ljubljano. Postojna je tako postajala spalno naselje in rezervat delovne sile gospodarsko bolj uspešnim občinam.

Industrijska cona LIV je bila še ne dolgo tega domicil uspešni gospodarski družbi. Rastla je samorastniško ter nudila delo skoraj tisoč zaposlenim, nazadnje v Koncernu Liv Postojna z odvisnimi družbami Liv Plastika, Liv Kolesa, Liv Hidravlika, Liv Orodjarna, Liv Rogaševci. Po prevzemu družbe leta 2002 s strani finančnih družb v lasti Igorja Laha, se je bolj ali manj uspešno začelo obdobje prodaje posameznih delov družbe, ki danes z lastniki, od katerih so se nekateri tudi že menjali, poslujejo različno uspešno, vsekakor pa v veliko manjšem obsegu.

### Cona LIV danes

Kolektor ATP je z 29 milijoni evrov prodaje v letu 2014 največja družba na lokaciji industrijske cone LIV in zaposluje 260 delavcev. Družba posluje uspešno, vendar s prenizko dodano vrednostjo na zaposlenega. Kolektor Group Idrija se je kot lastnik zato odločil, da preseli proizvodnjo izdelkov z nizko dodatno vrednostjo na področja z nižjimi stroški dela (Srbija, Kitajska) in v Postojno prinese proizvodnjo, ki omogoča višjo dodano vrednost. To pa pomeni, da se bo bistveno spremenila struktura zaposlenih. Namesto delavcev za nezahtevna dela bodo zaposlovali delavce s tehničnega področja.

Vizijo družbe sta predstavila postojnskemu županu Igorju Marentiču Valter Leban, odgovoren za proizvodne lokacije v Kolektor Group, in Marko Vihtelič, direktor družbe Kolektor ATP Postojna. ATP Postojna čez pet let vidita kot uspešno podjetje, ki proizvaja tehnološko zahtevnejše produkte z 150 do 200 zaposlenimi. V letošnjem letu bodo preselili del proizvodnje na novo proizvodno lokacijo v Srbijo in s tem zmanjšali število zaposlenih za 15 odstotkov oziroma za 30 do 40 delavcev. Največjo težavo trenutno predstavlja visoka, v okviru koncerna največja 7-odstotna stopnja bolniške odsotnosti, premajhna motiviranost zaposlenih in pomanjkanje ustreznih strokovnih profilov.

Kolektor Orodjarna deluje kot samostojna enota, specializirana za proizvodnjo termoplastičnih orodij v okviru Kolektor Orodjarne v Idriji. Ustvarjajo 4,6 milijona evrov prodaje in imajo 55 zaposlenih. Poslujejo uspešno in dosegajo višjo dodano vrednost. Dela imajo dovolj in načrtujejo stabilno poslovanje tudi v bodoče. Ponašajo se z nizko 2,5-odstotno bolniško odsotnostjo.

Fluidmaster je družba v lasti istoimenske ameriške korporacije od leta 2014. V lanskem letu so ustvarili 19,1 milijona evrov prodaje in zaposlovali 154 ljudi, število zaposlenih pa glede na sezonske potrebe povečujejo z najeto delovno silo. V letošnjem letu so začeli z selitvijo proizvodnje polnilnih ventilov v Postojno, kjer načrtujejo ustanovitev centralne lokacije za evropski trg. Letos načrtujejo tudi povečanje števila zaposlenih na 190 in povečati prodajo na 22,5 milijona evrov. Po prevzemu družbe je bolniška odsotnost padla in znaša 5,9 odstotka.

Načrte družbe sta županu predstavila Todd Talbot, glavni izvršni direktor korporacije in Uroš Likar, direktor Fluidmaster Postojna. Od vseh družb na lokaciji industrijske cone Liv sta nam podala najbolj optimistično napoved rasti in tudi zaposlovanja.

Tajfun Liv je družba v lastništvu družbe Tajfun Sevnica in ohranja dejavnost Liva Hidravlike. Realizacija v letu 2014 je bila 5,5 milijona evrov s 73 zaposlenimi. Lastnik zaključuje večmilijonski vložek v posodobitev opreme, ki bo po izjavi izvršnega direktorja družbe Matjaža Bajca, pomembno vplival na kakovost in produktivnost proizvodnje. Po konsolidaciji poslovanja načrtujejo rast in tudi uvajanje novih proizvodnih programov s področja obvladovanja logistike v gozdarstvu.

Liv Kolesa je družba, ki je v izredno turbulentnem času že preživela eno prisilno poravnavo in je trenutno v 100-odsotni lasti DUTB. Plan prisilne poravnave je potrjen in tudi že v izvajanju, družbo a vodita dr. Boris Jelen kot direktor in Edo Kalan kot prokurist, ki ga je imenovala DUTB.

Družba planira letos realizirati 10 milijonov evrov prodaje, 113 zaposlenih in pozitivno poslovanje. DUTB je družbo dal na spisek za prodajo in tudi napovedal pozitivni izid poslovanja v bodoče.

Skupaj je na lokaciji industrijske cone LIV pet družb, ki so skupaj prodale za nekaj nad 68 milijonov evrov svojih izdelkov in storitev. V letošnjem letu bo prodaja večja predvsem na račun večje prodaje Fluidmastra in sicer nekaj nad 70 milijoni.

Branko Milharčič, Fotografije: arhiv LIV

## Kuhajmo s Slavico

Pomlad že trka na vrata, zato jo bomo pričakali z jedmi, ki sodijo na velikonočno obloženo mizo - zeliščno juho, nadevi za velikonočna jajca, okusno glavno jedjo in presenečenjem za sladico. Poleg tega se bomo naučili pripravljati različne namaze in si tako popestrili pomladanski jedilnik.

**Delavnica bo potekala v sredo, 25. marca, s pričetkom ob 16.30 v kuhinji dijaškega doma Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna. Prijazno vabljeni!**

Cena delavnice je 24 evrov. Potrebne so predhodne prijave v tajništvu Ljudske univerza Postojna na tel. št. **05 / 721 12 80** ali e-naslov: **lu-postojna@zavod-znanje.si**.

## OBLETNICA LEDENE UJME IZGUBLJENI AGREGAT

Lani v času žleda sem posodil agregat 4500W, nekemu domnevnemu gospodu, ki je dejal, da je Mitja Drobne, da ima lokal na Tržaški 45 v Postojni, da je lastnik gostilne v Kortah nad Izolo, in da živi na Kosovelovi 1 a v Postojni. Dal mi je številko telefona 031 466 344 , ki pa ne deluje več. Bil bi že čas da vrne agregat. Ker ga na nobenem naslovu ne najdem, prosim če ga kdo pozna, naj mi pomaga vzpostaviti z njim stik, da dobim agregat nazaj. Moja telefonska številka je 041 636 950. Denarna nagrada.

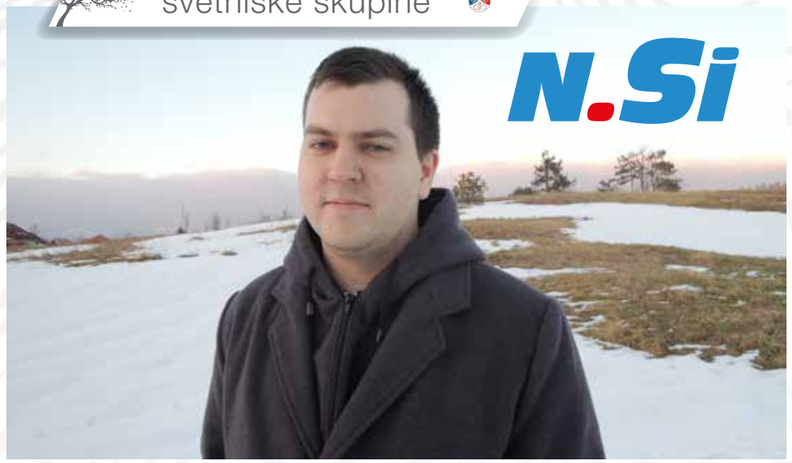


## OO NSi - Krščanski demokrati Postojna

Vaša podpora NSi - krščanskim demokratom, spoštovani občani, cenjene občanke, je znak, da ste v našem programu prepoznali naše delo in prizadevanja za dobro vseh v občini.

V dveh prejšnjih mandatih je NSi v občinskem svetu zastopal Dominik Fajdiga, ki se je trudil, da je deloval tvorno, razumno in preprosto. NSI krščanske demokrate v občinskem svetu v sedanjem sklicu predstavlja Janez Vidmar. V sodelovanju z vami bo poskušal reševati težave, prenašal bo na občinski svet ideje in pobude, iskal poti do dobrih rešitev v korist vseh občanov.

**Naši cilji izhajajo iz potreb občank in občanov in to je naš edini program.** S poslušanjem in ne nasprotovanjem ter iskanjem argumentov, bomo naredili našo občino za prijazen in razvojno naravnan dom za vse občanke in občane.Naše delo je delo za dobro vseh, saj temelji na spoštovanju človeka, želji po napredku , delu za prihodnost mladih in upoštevanju elana mladih ter sožitja starejših z njihovo modrostjo.

Krščanski demokrati smo v svoj program zapisali, da se bomo zavzemali za učinkovito občinsko upravo in prijazno občino, ker moramo biti blizu ljudem. Naš program temelji na podlagi temeljnih načel strankinega programa Odgovori za prihodnost, ki je najboljši program za izhod iz krize. Zagon gospodarstva in nova delovna mesta so po našem prepričanju najboljše zagotovilo za socialno varnost ljudi, in zmanjšanje revščine tako na državni kot na lokalni ravni.

Imamo dobre odgovore za razvojne možnosti gospodarstva in podeželja, kako poenostaviti birokratske postopke in kako spodbuditi podjetnost, ustvarjalnost in sodelovanje na občinski ravni. Naša občina je že dokazala, da zna učinkovito črpati evropska sredstva, ki predstavljajo zelo pomemben vir finansiranja novih projektov. Z dobrim programom, s sposobnimi in odgovornimi občinskimi svetniki bo to mogoče v naši občini tudi v prihodnosti.

**Janez vas vabi, da svoje predloge, pobude pošljete na e-mail: janez.vidmar@gmail.com,**

na spletni strani NSi.si pa se lahko seznanite z vsemi aktivnostmi krščanskih demokratov.

OO NSi - Krščanski demokrati Postojna

# Čistilna naprava v Postojni dobiva svojo podobo

## Gradbena dela v polnem teku – Pričakovan zaključek projekta novembra letos

**Izvedba gradbenih del na objektu rekonstrukcije in nadgradnje čistilne naprave Postojna je v polnem teku. Betonske konstrukcije se zaključujejo, izvajalec pa je pričel z izvajanjem montaže opreme ter z izvedbo strojnih in elektroinštalacij. Vremenske razmere so izvajalcem naklonjene. Le-ti so v preteklem letu zaradi pogostega dežja mnogo časa izgubili z izvedbo pripravljalnih in zemeljskih del. Načrtovano je, da bodo tehnološki objekti dokončani do konca aprila 2015, ko je planirano, da bo nova čistilna naprava pričela s poskusnim obratovanjem. Vsa ostala dela pa morajo biti zaključena do konca novembra 2015.**

Po novem bo kapaciteta nove čistilne naprave 21.000 PE (prej 16.500 PE). Sprememba kapacitete je bila nujno potrebna zaradi vse večjega trenda obremenjevanja čistilne naprave s strani priključenih prebivalcev, kot tudi predvidene priključitve okoliških vasi na čistilno napravo.

Dodatni ukrepi, ki jih v teh dneh izvajajo na čistilni napravi so: izgradnja treh novih bioloških reaktorjev s skupnim delovnim volumnom 10.000 m³, katerih večji volumen je potreben za uravnavanje hidravličnih obremenitev čistilne naprave in boljšega čiščenja, dodaten izravnalnik iztoka, s čimer se bo preprečilo sunkovito iztekanje vode iz naprave, in dodatna obdelava vode z UV dezinfektorjem. Vsi ti ukrepi bodo zagotovili vsaj 95 % čiščenje kemijske potrebe po kisiku v odpadni vodi. S tem bo izboljšano varovanje vodotoka Stržen in reke Pivke, saj bo tudi na račun dodatne faze čiščenja – odstranjevanja fosforja – dotok onesnaženih voda v vodotok bistveno zmanjšan. Čistilna naprava bo poleg grobega mehanskega čiščenja in biološkega čiščenja odpadne vode izločevala tudi maščobe, nitrate, fosfor in preko izločevanja mulja tudi kovine.

Pogodbena vrednost sklopa, ki je vezan na Občino Postojna, znaša 3.525.405,71 evrov in ga delno financira Kohezijski sklad Evropske unije, v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Varstvo okolja – področje voda«, prednostne usmeritve »Odvajanje in čiščenje komunalnih voda« (2.676.805 evrov), delno Republika Slovenija (472.377 evrov), delno pa strošek pokriva proračun Občine Postojna (376.223,70 evrov).

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Kohezijski sklad



# »e-Račun* je Zdrav Razum«

V podjetju PUBLICUS, d.o.o., Ljubljana se zavedamo, da sodobno ravnanje s komunalnimi odpadki v prvi vrsti zahteva sledenje načelom trajnostnega razvoja, s poudarkom na preprečevanju onesnaževanja okolja. Hkrati s kakovostnim izvajanjem odvozov odpadkov pa želimo, da bi svoje odgovorno ravnanje do okolja izražali tudi na ravni organizacije kot take.

Eden v vrsti ukrepov za doseganje cilja okolju prijaznega delovanja je uvajanje **elektronskega načina poslovanja**, konkretno uvedba **elektronske verzije** mesečnega računa za opravljene storitve ravnanja s komunalnimi odpadki (**e-Račun**). S tem želimo stopiti v korak s časom in se ustrezno odzvati na potrebe sodobne družbe, ki ji nove informacijske tehnologije niso tuje.

** **e-Račun** pomeni, da vam mesečno fakturo za opravljene storitve ravnanja s komunalnimi odpadki namesto v papirni obliki pošljemo v elektronski obliki v vaš elektronski poštni predal (datoteka v pdf formatu).*

Da bi bil prehod na **e-Račun** za vas občane kar se da enostaven, smo vzpostavili spletno stran **ZelenaPot.com**. Tu se nahajajo podrobnejše informacije o akciji in navodilo kaj morate narediti, da boste odslej prejemali elektronsko verzijo računa.

**NAŠA PONUDBA:**

Vse občane, ki boste prešli na **e-Račun**, bomo enkratno simbolično nagradili z **enim (1) evrom**.

Vsi občani, ki boste prešli na **e-Račun**, boste sodelovali v žrebu za **kompostnik** v vrednosti 50 EUR. V okviru akcije bomo podelili **500 kompostnikov**. Žreb bo opravljen konec leta.

Zgoraj navedeni ugodnosti (1 EUR in sodelovanje v žrebu) veljata tudi za vse tiste občane, ki **že imate** vzpostavljeno plačevanje preko trajnika in se boste odločili za prehod na **e-Račun**.

**POMEMBNO:** Vsem občanom, ki se boste odločili za prehod na **e-Račun** priporočamo, da si uredite tudi plačevanje preko **trajnika** in na ta način prihranite tudi do **20 EUR** letno. Za vodenje trajnika ne zaračunavamo nobenih nadomestil oziroma provizije.

**VAŠ PRISPEVEK:**

1) Obiščite spletno stran **ZelenaPot.com**.
2) **Izpolnite** in **podpišite** obrazec **Soglasje za izdajo elektronske verzije računa** (opcijsko: **Izpolnite** in **podpišite** obrazec za **trajnik)**.
3) Izpolnjen in podpisan obrazec **pošljite** na naslov: PUBLICUS, d.o.o., Ljubljana, Vodovodna cesta 97, 1000 Ljubljana.

PUBLICUS ODPADKI IN PREDELAVA

e Račun je Zdrav Razum ZelenaPot.com

OBČINA
POSTOJNA

Na podlagi Odloka o priznanjih Občine Postojna (Uradni list RS št. 30/09) ter 14., 15., 16. člena Odloka o priznanjih Občine Postojna o podeljevanju priznanj Občine Postojna (Uradni list RS št. 30/09), komisija za podelitev priznanj Občine Postojna objavlja

# RAZPIS

**za podelitev priznanj in nazivov Občine Postojna v letu 2015**

Pobude za podelitev priznanj lahko posredujejo svetniške skupine Občinskega sveta Občine Postojna, društva in druge organizacije civilne družbe ter posamezni občani. Pobude morajo biti pisne in obrazložene ter podane v skladu z določili javnega poziva.

Naziv **»Častni občan Občine Postojna«** je najvišje priznanje Občine Postojna in se lahko podeli posameznim občanom, ki so izjemno zaslužni za ugled, pomen in razvoj občine ter za razvoj njenih dobrih medmestnih in mednarodnih odnosov.

Naziv **»Častni meščan Postojne«** se lahko podeli posameznim prebivalcem mesta Postojna, ki so s svojim življenjem in delom pustili poseben pečat pri razvoju mesta.

**Zlato priznanje Občine Postojna** se podeljuje za izredne zasluge in dosežke, ki so vidno prispevali k razvoju in napredku gospodarskega, kulturnega, športnega in drugega napredka občine in širše skupnosti. Zlato priznanje občine Postojna se lahko podeli podjetjem, družbam, podjetnikom, zavodom, društvom, krajevnim skupnostim in posameznim občanom občine Postojna.

**Priznanje »23. april«** se lahko podeli posameznim občanom, društvom in neprofitnim organizacijam za njihove zasluge pri ohranjanju vrednot TIGR-a, NOB in osamosvojitvene vojne ali za njihove zasluge na humanitarnem, solidarnostnem in drugih splošno koristnih področjih.

**Srebrno priznanje Občine Postojna** se lahko podeli ob posebnih dogodkih in jubilejih podjetjem, družbam, podjetnikom, združenjem, zavodom, društvom, krajevnim skupnostim in posameznikom.

**Priznanje Miroslava Vilharja** se podeljuje za izjemne stvaritve s področja kulture, ki pomembno oblikujejo kulturno življenje prebivalcev občine Postojna ali za stvaritve, za katere s ustvarjalci prejeli mednarodna priznanja oziroma so s svojim delom pomembno prispevali k upodobitvi in predstavitvi občine Postojna na domu in v svetu. Priznanje se praviloma podeli občanom Postojne, lahko pa se podeli tudi drugim, če se ti s kulturo ukvarjajo v Občini Postojna.

Pogoji za podajo pobud in predlogov ter za podelitev priznanj in kriteriji za podelitev posameznega priznanja so natančno opredeljeni v javnem razpisu, ki je v celoti objavljen na spletni strani Občine Postojna **www.postojna.si**.

**Predloge za podelitev priznanj je potrebno v zapečateni ovojnici predložiti na naslov:**

Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna

s pripisom: RAZPIS – PRIZNANJE, NAZIV: _____ - 2015

**do petka 20. marca 2015 do 13. ure.**

Igor Marentič, župan

## Na poti k trajnostni rabi obnovljivih virov energije

Občina Postojna je v letu 2012 sprejela Lokalni energetski koncept, s katerim si je določila usmeritve, cilje in ukrepe za doseganje trajnostne energetskega razvoja občine. Predlagani ukrepi pripomorejo k izboljšanju energetske oskrbe z energijo, zmanjševanju emisij snovi v zrak in toplogrednih plinov ter k izboljšanju življenjskega okolja prebivalcev.

**Osnovni cilji sprejetega energetskega koncepta so:**

1. **Zmanjšanje rabe energije v široki rabi gospodinjstev in malega gospodarstva, javnem sektorju, industriji in v prometu v srednjeročnem obdobju.**
2. **Povečanje izkoriščanja obnovljivih virov energije.**
3. **Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.**
4. **Prehod s fosilnih goriv (predvsem premoga in kurilnega olja) na obnovljive vire.**
5. **Vzpostavitev energetskega knjigovodstva in energetskega upravljanja javnih stavb in drugih stavb v lasti občine.**
6. **Vzpostavitev energetskega ozaveščanja občanov in izobraževanja nosilcev energetskega upravljanja na območju občine.**

V občini se je v zadnjih nekaj letih izvedlo kar nekaj odmevnih energetskih investicij, tudi občinskih. Najprej zasebna investicija v prenovo kotlovnice na Volaričevi ulici ter izgradnjo toplovoda še do drugih stanovanjskih blokov v Kidričevem naselju in Vojkovi, vse do Cankarjeve ulice. Veliko aktivnosti pri energetski sanaciji vključno z investicijo v kotlovnico na lesno biomaso so izvedli tudi v Srednji gozdarski in lesarski šoli. Na pelete se ogreva nova šola

Občina Postojna je podpisala novo pogodbo z Ekoskladom za delovanje Energetske pisarne ENSVET POSTOJNA. Vsak četrtek od 16. do 19. ure v pisarni nad knjižnico (Trg padlih borcev 5) vam bo strokovnjak pripravljen svetovati pri vaših energetskih dilemah. Kontaktirate ga ali po elektronski pošti na naslov esp.postojna@gmail.com ali pa se najavite na obisk v sprejemni pisarni Občine osebno ali po telefonu (05/728-07-30).

v Prestranku in po novem tudi podružnična šola ter vrtec v Planini, medtem ko se šola in večnamenska dvorana v Hruševju ogreva na geotermalno energijo. Bilo pa je nekaj investicij tudi med zasebniki, izpostavimo naj Profiles iz Razdrtega. Podatki porabe za DOLB Postojna I kažejo da se trenutno letno porabi za 2.890 MWh energije za ogrevanje, kar je približno enako 290.000 litrom kurilnega olja. Ob priključitvi objektov na DOLB je poraba znašala 3.300 kWh, kar pomeni, da se je z energetsko sanacijo bolnišnice in šolskega centra privarčevalo približno 15 odstotkov skupne energije, sanacija zdravstvenega doma pa bi po ocenah morala prihraniti še dodatnih 15 odstotkov. Trenutno se zaključuje tudi investicija DOLB Postojna II, kjer sicer občina finančno ne sodeluje. Bo pa ta investicija ogromno pripomogla k izboljšanju stanja kazalnikov trajnostne energetske oskrbe v občini in bomo z njo določene kazalnike za leto 2020 že presegli. Trenutno je na DOLB Postojna II priključenih 348 stanovanj, za priklop pa je predvidenih še 225 stanovanj. Občina načrtuje širitev DOLB Postojna I še na objekte Zelena dvorana (že omogočeno), kulturni dom in občinsko upravno stavbo.

### MNENJE:

Seveda pa ogrevanje na lesno biomaso ni v vsem idealno. Težava je predvsem prah, ki nastane ob kurjenju nepravilno pripravljenega goriva ali v neprimernih, zastarelih pečeh. Edini učinkovit način zmanjševanja prahu iz kurilnih naprav je pravilno kurjenje in izbor goriva. To še posebej velja za kurjenje drv v malih kurilnih napravah. Kurjenje samo zračno suhih drv v skladu z navodili proizvajalca kurilne naprave, je pravilen pristop za bistveno zmanjšanje emisij prahu, ki pa v bistvu ne povečuje stroška ogrevanja. Tako smo prepričani, da bo vse pogostejša uporaba biomasnih goriv vodila k vedno čistejšemu izgorevanju in se bodo začetne težave sčasoma pozabile. Za mesto pa se tudi trudimo dogovoriti, da bi končno dobili zemeljski plin, ki je emisijsko najčistejše gorivo, ampak je v večini neobnovljiv. Razvojni načrti plinovodnih družb kažejo, da bi lahko zemeljski plin v Postojni pričakali v letih 2022-2024.

Urban Pinter



# KAM DANES

25. februar
25. marec
2015

vodnik dogajanja v občini Postojna

Vabljeni,
da nam informacije o prihajajočih dogodkih sporočate na e naslov:
obcina@postojna.si
najkasneje do
20. v mesecu.

**26 februar 2015** | četrtek ob 17.00 | Tomšičeva ulica 32

### Spoznaj sebe in druge - trening NLP komunikacijskih veščin

dr. Nina Vanita Hočevar (PANTEA)

**23-27 februar 2015** | od 12.00 do 14.00

### Počitniške ustvarjalne delavnice za otroke

(delavnice so plačljive)
Mosaic studio – atelje G
Cankarjeva 6, Postojna

Društvo kulturnih avanturistov Postojna

**5 marec 2015** | četrtek ob 18.30 | Kulturni dom Postojna

### KONCERT ALOJZU SREBOTNJAKU V POKLON

Predstavitev zgoščenke celotnega opusa skladb za violino in klavir skladatelja Alojza Srebotnjaka

violina Zdravko Pleše
klavir Denys Masliuk
Folklorna skupina Val Piran

Prodajna mesta: Občina Postojna v času uradnih ur, v turistični agenciji Kompas Postojna, bencinski servisi PETROL, uro pred predstavo v Galeriji na vogalu, poleg vhoda v Kulturni dom Postojna, spletna prodaja: mojekarte.si
info: tel.: 05 7280-700

**7 marec 2015** | sobota ob 18.00 | Osnovna šola Prestranek

### KULTURNICE 2015

Folklorna skupina Torbarji, Lovski oktet Javorniki, Vokalna skupina Slavna ter Dekliški pevski zbor Mavrica

JSKD OI Postojna

**13 marec 2015** | petek ob 20.00 | Kulturni dom Postojna

### 45. REVIJA PEVSKIH ZBOROV

PRIMORSKA POJE 2015

JSKD OI Postojna

**15 marec 2015** | nedelja ob 19.00 | Dvorana Glasbene šole Postojna

### KONCERT IZ CIKLA U3NEK

Nastopata:
ženski kvartet GALLINA in
Mešani pevski zbor Postojna

Mešani pevski zbor Postojna | 3 EUR

**18 marec 2015** | sreda ob 17.30 | Kulturni dom Postojna

### GROZNI GAŠPER

**Komična srhljivka za otroke**

(za otroški abonma »MALI MEDO« in izven)
Režiser: Jaša Jamnik, Igrajo: Igor Štamulak (Grozni Gašper), Rok Matek (Pridni Peter), Medea Novak (Muhasta Maja), Blaž Valič (Varuška Rebeka)

Vstopnina za izven 6 EUR; Otroci do dveh let starosti imajo prost vstop!

Prodajna mesta: Občina Postojna v času uradnih ur, v turistični agenciji Kompas Postojna, bencinski servisi PETROL, uro pred predstavo, v Galeriji na vogalu, poleg vhoda v Kulturni dom Postojna, spletna prodaja: mojekarte.si ali info: tel.: 05 7280-700

**25 marec 2015** | sreda ob 18.00 | Kulturni dom Postojna

### PLESNA PRIREDITEV ZA MATERINSKI DAN

Vstop prost!

Plesni klub Urška Postojna

**26 marec 2015** | četrtek dopoldan | Kulturni dom Postojna

OBMOČNO
### SREČANJE OTROŠKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN

JSKD OI Postojna

### SALSA - PLESNA ŠOLA

vsak petek ob 18.00
Mosaic studio – atelje G
Cankarjeva 6, Postojna

### USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE

Mosaic studio – atelje G
Cankarjeva 6, Postojna

### INOVATIVNA TELOVADBA ZA OTROKE

od 2 - 4 let
TELOVADNICA OŠ Antona Globočnika ob SREDAH od 16:45 do 17:30

Cici telovadba
www.cicitelovadba.si

### SREDINE SRČNE MEDITACIJE

vsako sredo 18:00 - 19:30
Tomšičeva ulica 32, Postojna
(vhod z Ljubljanske ulice)

Meditacije, za srce in se vsak počuti OK, točno takšen kot je (prostovoljni prispevki)

dr. Nina Vanita Hočevar (PANTEA)

pantea

### SPREMLJAJTE:

Spored dogodkov
Mladinskega centra Postojna,
na **http://www.mcp.si/program**
Mladinski center Postojna
Vilharjeva ulica 14, Postojna

### JUTRANJA DINAMIČNA MEDITACIJA

ponedeljek, sreda in petek
6:00 - 7:00
Plesna šola Urška,
Volaričeva ulica 8, Postojna
dr. Nina Vanita Hočevar (PANTEA)

**Brezplačne delavnice**
**INOVATIVNI METODI UČENJA:**

### LAŽJE UČENJE IN BRAINOBRAIN KDAJ IN KJE:

**v petek, 20. 2. 2015 ob 17h,**
**v petek, 20. 3. 2015 ob 16h (ponovitev)**
**v petek, 3. 4. 2015 ob 16h (ponovitev)**
**na naslovu Tomšičeva 32, Postojna**
(vhod z Ljubljanske ceste, rumena hiša s steklenim balkonom nasproti hotela Šport)
**Zaradi prostorske omejitve obvezna prijava na natasa@brainobrain.si ali 040 480 228 (Nataša) Več o delavnicah na www.lazjeucenje.si**

### DRSANJE NA TITOVEM TRGU

Urnik: od ponedeljka – petka
od 16.00 – 21.00 ure
(s predhodno rezerv. za org. skupine: od 8.00 – 14.00 ure) vikendi in prazniki: od 10.00 – 21.00 ure 450 m² veliko ledeno ploskev, lahko uporabniki za skorajda simbolično ceno uporabljajo z lastnimi drsalkami, z doplačilom pa si jih lahko izposodijo tudi na samem drsališču. Za prve korake je na voljo tudi »pingvinček«.

Pridržujemo si pravico do spremembe programa zaradi okoliščin, na katere nimamo vpliva. Dodatne informacije vam nudimo na Občini Postojna. Priporočamo, da program prireditev spremljate na **www.postojna.si**.

## Meritve hitrosti v občini

Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občin Postojna, Cerknica, Pivka, Loška dolina in Bloke, opravlja meritve hitrosti s samodejnim radarskim merilnikom hitrosti, s katerim nadzira promet in prekrške dokumentira. Meritve se opravljajo izključno v naseljih in to na mestih, kjer so kršitve omejitev hitrosti najpogostejše. Lokacije meritev so bile izbrane na osnovi predlogov občanov, policije in lastne presoje, ki temelji predvsem na izkušnjah preteklih nadzorov.

### Podatki o zabeleženih prekrških v januarju

| LOKACIJA | Omejitev hitrosti | Prekoračitev do 10km/h | Prekoračitev več kot 10 do 20km/h (3 k. točke) | Prekoračitev več kot 20 do 30km/h (5 k. točk) | Prekoračitev več kot 30 do 40km/h (9 k. točk) | Povprečna hitrost vozil v prekršku |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Belsko | 40km/h | / | 5 | 8 | 2 | 66km/h |
| Hruševje | 50km/h | / | 1 | / | / | 66km/h |
| Matenja vas | 50km/h | / | 17 | 2 | / | 69km/h |
| Planina | 50km/h | / | 10 | / | / | 68km/h |
| Rakitnik | 50km/h | / | / | / | 1 | 86km/h |
| Postojna, Reška c. | 50km/h | / | 1 | / | / | 66km/h |
| Studeno | 40km/h | / | 5 | 1 | / | 63km/h |
| SKUPNO | | / | 39 | 11 | 3 | |

Glede na meritve opravljene v istem obdobju lani (januar 2014) ugotavljamo, da se je skupno število prekrškov zmanjšalo in sicer z 79 na 53. Tudi povprečna hitrost vozil, ki so prekoračila dovoljeno hitrost, se je znižala s 65,01 na 64,22 kilometra na uro. Se je pa močno povečal delež višjih prekoračitev.

| | št. prekrškov januar 2014 | delež | št. prekrškov januar 2014 | delež |
|---|---|---|---|---|
| Prekoračitev več kot 10 do 20km/h | 72 | 91,14% | 39 | 73,58% |
| Prekoračitev več kot 20 do 30km/h | 5 | 6,33% | 11 | 20,75% |
| Prekoračitev več kot 30 do 40km/h | 2 | 2,53% | 3 | 5,66% |

V obdobju lanskega leta smo z radarskim merilnikom hitrosti na območju vseh petih občin zabeležili skupno 4.086 prekrškov, od tega 2.708 na območju občine Postojna.

### Miselnost udeležencev prometa

Po podatkih Javne agencije RS za varnost prometa je neprilagojena hitrost na cestah še vedno med glavnimi dejavniki prometnih nesreč. Kot táko je področje hitrosti ključno za zagotavljanje boljše prometne varnosti.

Vozniki bi morali razumeti, da omejitve hitrosti niso določene zato, da se polni proračun ali zato, da »ovirajo boljše, bolj sposobne, ..., voznike«, ampak zato, da voznikom dajo dovolj časa, da se prilagodijo nastali ali nepričakovani situaciji v prometu in ustrezno odreagirajo. Hkrati bi se morali zavedati tragičnih posledic, ki lahko nastanejo zaradi prehitre vožnje in dejstva, da nam lahko že trenutek neprevidnosti za vedno spremeni življenje.

Da bi dosegli spoštovanje predpisov na cestah, bi se verjetno morala spremeniti najprej miselnost ljudi oziroma udeležencev v prometu, in se dogodki, kot je drvenje voznika sredi popoldneva skozi Rakitnik s kar 86 kilometri na uro, ne bi dogajali.

Dokler tega ne dosežemo, pa ostajajo radarji eden od bolj učinkovitih načinov za umiranje prometa.

Neva Šibenik

*„Spodbujanje inovativnosti v podjetjih je ključ za razvoj, za pridobivanje in ohranjanje konkurenčnega položaja na trgu in tudi za trajnostno rast podjetja."*

## 13. RAZPIS OBMOČNE GOSPODARSKE ZBORNICE POSTOJNA ZA IZBOR NAJBOLJŠIH INOVACIJ 2014-2015

Z namenom spodbujanja in promoviranja inovativnosti, širjenja inovacijske kulture in povečanjem prepoznavnosti in ugled inovativnih podjetij, njihovih inovacij in avtorjev Območna gospodarska zbornica Postojna objavlja razpis za izbor Najboljše inovacije v Primorsko-notranjski regiji 2014-2015.

**Izbor najboljše inovacije na nacionalni in regionalni ravni**
V okviru projekta Izbor najboljše inovacije sodi vsakoletni izbor najboljših inovacij, ki se potegujejo za najvišja **priznanja na regionalni in nacionalni ravni**. Letos bodo tako že 13. leto zapored podeljena priznanja za najboljše inovacije.

**Kakšne inovacije je mogoče prijaviti?**
Podjetja in drugi predlagatelji lahko prijavijo tehnološke inovacije, torej nove inovativne proizvode, izboljšave ter nove tehnologije proizvodnje. Prijavijo pa lahko tudi inovacije, ki izhajajo iz netehnoloških področij, to so storitvene, organizacijske, procesne, socialne inovacije, inovacije na področju trženja, idr. V izboru lahko sodelujejo le inovacije, ki so bile realizirane v obdobju 2012 – 2014.

**Kdo lahko sodeluje v izboru ?**
Možnost prijave na razpis imajo vse gospodarske družbe, podjetja, samostojni podjetniki, posamezniki, samostojni inovatorji in poslovni subjekti kot so npr. javni zavodi, instituti, itd. ( v nadaljevanju predlagatelji), ki imajo sedež na območju Območne zbornice Postojna (občine: Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Postojna).

**Kako poteka izbora najboljših inovacij?**
Izbor priznanj za najboljše inovacije poteka dvostopenjsko. Inovacije so ocenjene po usklajenih merilih, ki veljajo za obe ravni. Na prvi stopnji opravi izbor Komisija za inovacije, ki jo imenuje Upravni odbor Območne zbornice Postojna. Upoštevajo se vse inovacije, ki ustrezajo razpisnim pogojem. Na drugo, torej nacionalno stopnjo se uvrstijo najboljše tri inovacije, ki so ocenjene na prvi stopnji. Najboljše inovacije so nagrajene z zlatim, srebrnim, bronastim priznanjem oz. z diplomo. Inovator, ki prejme priznanje ali diplomo za inovacijo, si s tem pridobi pravico uporabe priznanja oziroma diplome v komercialne in publicistične namene.

**Razpisni pogoji, prijave in informacije**
Podrobnejše informacije o razpisu ter prijavni obrazci so na voljo na spletni strani GZS Območne zbornice Postojna:http://www.gzs.si/slo/regije/oz_postojna, po telefonu: 05/72 00110, e-pošti: oz.postojna@gzs.si

**GZS Območna zbornica Postojna bo prijave sprejemala najkasneje do 03.04. 2015**

komus

POGREBNE STORITVE

Pogrebne storitve

V težkih trenutkih žalovanja, ob izgubi bližnjega, Vam nudimo pomoč ter postorimo vse, da se lahko dostojno in v miru poslovite od svojih najdražjih.

Cvetličarstvo

Ob izgubi bližnjega Vam nudimo bogato izbiro žalnih vencev, ikeban, šopkov in drugih žalnih aranžmajev.

Ob naročilu pogrebnih storitev Vam na vse žalne aranžmaje nudimo 25 % popusta, ter možnost obročnega plačila pogrebnih stroškov. Ponudba velja v letu 2015.

Dežurna telefonska številka (24 h): 041 377 294
Komus d.o.o. Postojna - uprava: 05 726 55 47
E-pošta: komus@komus-po.si

Škratki in Sara Tavčar.

## Začarani v Grajske pripovedke

Na dan Slovenskega kulturnega praznika je bila dvorana Kulturnega doma Postojna napolnjena do zadnjega kotička. Baletno društvo Postojna je poskrbelo za čudovito predstavo z naslovom Grajske pripovedke. To je bila resnično prava paša za oči.

V baletni predstavi, ki jo je režirala **koreografinja Manca Krnel**, je v 18 koreografijah različnih skupin nastopilo kar 114 deklic in deklet, članic Baletnega društva Postojna. V niz pravljičnih prizorov s šestimi princesami v glavnih vlogah je popeljala **Eva Berginc**, ki je odplesala Trnuljčico. Sicer so v solističnih vlogah blestele še: **Tajda Meze** in **Sara Požar** (sojenici), **Ana Sever** in **Vanesa Šarko** (mačehi), **Ernestina Lea Kos** (Pepelka), **Sara Tavčar** (Kraljična na zrnu graha), **Sara Sirnik** (Sneguljčica), **Katarina Kocman** (Motovilka) in **Ela Obreza** (tkalka iz Špicparkeljca). Za odlično predstavo so bile zaslužne še koreografinje: **Maja Stojanović**, **Nataša Berce** in **Tamara Polanc**, za izvirne in lepe kostume je poskrbela **Alenka Požar**.

Publika je bila navdušena nad prizadevnostjo mnogih malih plesalk, saj je bilo med nastopajočimi kar 40 predšolskih otrok. Številni med njimi imajo šele štiri leta in je bil to zanje prvi baletni nastop – in opravili so ga z odliko! - je ob zaključku poudarila **predsednica Baletnega društva Mateja Kocman**.

Baletno društvo Postojna je v devetih letih delovanja postalo eden najpomembnejših oblikovalcev kulturnega dogajanja na Notranjskem. Društvo šteje 120 aktivnih članov, starih med 4 in 20 leti, ki baletne korake vadijo v 16 vadbenih skupinah v Postojni, Cerknici in Logatcu. Ponaša se z uspehi na visoki ravni baletnega znanja svojih članov kot tudi pri organizaciji prireditev. Pomembno težo njihovemu delu dajejo najvišja priznanja z različnih plesnih tekmovanj Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti ter s festivalov Pika miga in Živa, z Dnevov plesa in državnih revij baletnih šol v organizaciji Društva baletnih umetnikov Slovenije. Leta 2013 je društvo prejelo Srebrno priznanje Občine Postojna za posebne dosežke na področju kulture in za ustvarjalno delo z mladimi. Pohvalijo se lahko z organizacijo več kot 30 lastnih avtorskih projektov.

Besedilo:Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Pogovor z Dejanom Vončino je povezovala Maruša Mele Pavlin.

## Monografija o fotografih družine Bavec

Muzejski svetovalec Dejan Vončina je eden vidnejših poznavalcev starejše slovenske fotografije, saj se z njo ukvarja že trideset let. Nedavno je izšla njegova monografija z naslovom Fotografi družine Bavec, ki jo je v januarju s spremljajočo razstavo predstavil v prostorih Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU. Program so popestrili učenci Glasbene šole Postojna.

Vončina je v obsežni monografiji spregovoril o šestih fotografih, ovrednotil njihovo delo in hkrati opisal šest zelo različnih usod. Osrednji poudarek je na fotografu, svobodomislecu, rodoljubu in trgovcu Vinku Bavcu, ki je začetnik in nosilec družinske fotografske obrti. Rodil se je leta 1899 v številni in revni družini v vasi Markovec pri Starem trgu pri Ložu. Predstavljen je s prek sto posnetki, med temi jih je kar nekaj iz Loške doline in z Notranjske. Bavec je bil svojstven fotograf, pokončne drže in z nenavadno razgibano življenjsko in fotografsko potjo, tudi kvaliteten kronist podeželskih mest, trgov, vasi, društvenih in cerkvenih dogodkov.

Monografija Fotografi družine Bavec (s podnaslovom 3 fotografinje in 3 fotografi) je za slovenske in tudi širše razmere nekaj posebnega. Nastajala je kar 6 let. V njej se prepletajo dramatične življenjske zgodbe fotografinj Marije Bavec, Sonje Bavec in usmiljene sestre Hermine (Justine) Pacek ter fotografov Vinka Bavca, Milana Bavca in vnuka Stojana Dominka kot tudi njihovo delovanje na fotografskem področju. Vsebinsko seže njihova fotografska produkcija na več področij: dokumentarno, stavbno, urbanistično, kulturno, zgodovinsko, krajinsko, socialno, etnološko, partizansko in ateljejsko.

Spomnimo, da je Dejan Vončina **soavtor monografije slovenska odporniška fotografija in avtor več strokovnih člankov in katalogov s področja starejše fotografije**. V zadnjem obdobju je z razstavo in katalogom osvetlil tudi življenje in delo znanega postojnskega fotografa, mojstra Jakoba Zirmanna.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Akvareli Janeza Ovsca bodo vse do 13. aprila krasili Galerijo TIC-a.

## Akvarelna prelivanja Janeza Ovsca

Sredi februarja so v Galeriji Turistično informacijskega centra v Postojni odprli razstavo ljubiteljskega slikarja Janeza Ovsca. Razstava ponuja slikovit sprehod po različnih pokrajinah. Kulturni program je dopolnil duet flavt učenk Glasbene šole Postojna. Slikarjeva žena Anda Ovsec pa je odrecitirala Povodnega moža Andreja Rozmana Roze.

Janez Ovsec prihaja iz Logatca, sicer je bil rojen v Starem trgu pri Ložu. Po poklicu je diplomirani inženir strojništva, je pa tudi občudovalec in poznavalec slikarstva. Likovna ustvarjalnost ga je pritegovala že v srednješolskih in študijskih letih, potem je sledil daljši premor. Nekako v zrelih letih ga je spet močno prevzela tehnika akvarela, ki jo je izpopolnil do vidne kakovostne ravni. Slogovno bi lahko večino njegovih del opredelili za poetični realizem, ki se pod težo občutij in razpoloženja lahko nagiba zdaj k impresivno, drugič k ekspresivno in celo abstraktno obarvani uresničitvi. Kot je poudaril, ga akvarel privlači zato, ker združuje lahkotnost ustvarjanja in zahteva velik napor risarskega znanja.

»Slikar atmosfero na svojih slikah odstira skozi svetlobne poudarke. Pri tem poudarja zanimivosti naravnih biserov, ki krasijo zemljino površino,« je v likovni oceni zapisala o avtorju mag. umetnosti Karmen Bajec. Razstava, ki sta jo pripravila Občina Postojna in Zavod znanje Postojna, bo na ogled do 13. aprila.

Besedilo: Polona Škodič;
fotografija: Foto Atelje Postojna.

Ščukice so pokazale pridobljeno znanje v petju in plesu.

## Sprejemam drugačnost

Oder kulturnega doma v Planini ni bil svetel le zaradi luči, osvetljevali so ga tudi vedri obrazi otrok in energija (tudi po srcu) mladih pevcev, plesalcev in moderatorjev iz Planine, ki so na predvečer kulturnega praznika pripravili raznoliko prireditev. Osvetlil ga je tudi gostujoči Mladinski pevski zbor Lux, ki luč nosi že v svojem imenu.

Planina ima kulturo že «v genih«. Spomenik Miroslava Vilharja nemo, a očitno uspešno nagovarja domačine, da se v velikem številu ljubiteljsko udejstvujejo na kulturnem področju. Občinstvo pa s ponosom spremlja njihovo napredovanje in na vsaki prireditvi v domačem kraju napolni dvorano kulturnega doma. Tako je bilo tudi na februarski prireditvi, ki so jo nastopajoči posvetili sprejemanju drugačnosti.

O drugačnosti je tekla beseda med povezovalci programa **Zdenko Kanoni, Francijem Petkovškom in Majo Batagelj**. Drugačnost so v pesmi, besedi in plesu ponazorili tudi nastopajoči: **Vokalna skupina Unica, ki jo vodi Jana Ulaga, Mladinski pevski zbor Lux, ki ga vodi Tjaša Zore, člani Gledališke skupine Ščuka, plesalke iz Šole irskega plesa in otroška gledališka skupina Ščukice**, ki je z glasbenimi in plesnimi nastopi požela največ simpatij obiskovalcev. Rdeča nit njihovega sporočila je bila, da je drugačnost med dobromislečimi ljudmi in prijatelji vedno sprejeta in celo zaželena.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Tomaž Penko.

## Jubilej Narodnega bralnega društva Orehek

Športno-kulturno društvo Orehek se je v januarju v orehovškem kulturnem domu poklonilo častitljivemu jubileju svojega predhodnika, Narodnega bralnega društva Orehek. Prireditev, ki jo je povezovala Anja Bizjak, je bila prepletena z verzi in glasbo. V programu so sodelovali: pesnica Ana Horvat (Bralnemu društvu Orehek je ob obletnici posvetila tudi svojo pesem), recitatorka Dragica Šušterčič, Mešani pevski zbor Varda z zborovodkinjo Ano Celin in narodnozabavni ansambel Furmani, ki je obiskovalce navdušil tudi s svojo najnovejšo skladbo Pozdrav z Nanosa.

Orehovci so svoje bralno društvo snovali že v letu 1882, a so oblasti namerno zavlačevale njegovo ustanovitev. V letu 1884 so svojo namero uspeli uresničiti. Rokopisna pravila Narodnega bralnega društva v Orehku so datirana s 3. februarjem 1884, orehovška kronika pa pravi, da se je narodno bralno društvo v Orehku postavilo na dan 2. februarja leta 1884, ko so za predsednika enoglasno izvolili graščaka Edvarda Dolenca.

V letu 1906 so v Orehku ustanovili tudi pevski zbor, ki se je leta 1908 pridružil bralnemu društvu. Združeni društvi sta se preimenovali v Narodno napredno bralno in pevsko društvo. Leta 1927 so ga Italijani prepovedali in do konca vojne je mirovalo.

Orehovško bralno društvo ni prvo te vrste na Pivki, vendar je njegova kronika najstarejša ohranjena kronika kulturnih društev z našega področja. Hrani jo Notranjski muzej Postojna.

Ester Fidel, Alenka Čuk

Zmagovalna fotografija Ogledalo avtorice Barbare Penko iz Pivke.

## Voda v jeseni

Podjetje Kovod Postojna je ob zaključku lanskega leta organiziralo fotografski natečaj z naslovom ‚Voda v jeseni'. 22. januarja ga je sklenilo z razstavo desetih najboljših fotografij in razglasitvijo nagrajencev.

Na natečaju je z 61 fotografijami sodelovalo 24 avtorjev iz občin Postojna in Pivka. Vse prejete fotografije so najprej ocenjevali obiskovalci družbenega omrežja Facebook, za njimi pa še strokovna komisija. Za najboljšo fotografijo je bila izbrana fotografija z naslovom Ogledalo avtorice **Barbare Penko iz Pivke**. Drugo nagrado je za fotografijo Palško jezero prejela **Martina Smrdelj iz Trnja** in tretjo **Postojnčan Samo Petrič**, ki je navdušil s svojo fotografijo Počitek. O lepotah narave in prvinskosti vode v naravi se lahko prepričate tudi sami in obiščete prostore podjetja Kovod, v katerih si lahko razstavljene fotografije tudi ogledate.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv Kovoda.

V mrzlih zimskih dneh je v mini galeriji Triglav art odsev topline lesa.

## Lepota lesa v fotografiji in obliki

V okviru Triglav.smo so v mini galeriji Triglav art v Zavarovalnici Triglav v Postojni 12. februarja odprli razstavo z naslovom Les tako in drugače, na kateri predstavljata svoja dela Jože Guardjančič in Branko Meden.

Znanje, tradicija, svežina kreativnosti, inovativnost, izvirnost in idejna širina so opredeljujoče kakovostne karakteristike, ki označujejo vsebino razstave v celoti. Razstavo je z izbranimi besedami pospremila na pot **Nataša Zirnstein**. Oba avtorja sta sicer zaposlena pri zavarovalnici, a ju les navdihuje že od nekdaj.

Les, ujet v objektiv Jožeta Guardjančiča, je impresiven. S približevanjem in povečavami so se pokazale nepričakovane, raznolike barvite formacije malega sveta v abstraktnih makro podobah. Avtor s pomočjo narave simbolno odstira sporočila tudi s prispodobami našega življenja, ne le drevesnega bivanja.

Les zahteva dobro poznavanje in specifične postopke v obdelavi, o čemer nas na mah prepričajo tudi najrazličnejši, izjemni in do potankosti izoblikovani izdelki Branka Medena. Med temi je tudi posebna vaza, ki je od njega terjala posebno pozornost, ljubezen do lesa in seveda čas, saj je nastajala kar 260 ur in je sestavljena iz nič manj kot 700 lesenih delčkov različnih vrst dreves, kar kaže na mojstrstvo svojega ustvarjalca. Razstava, ki bo na ogled do sredine aprila, je vsekakor vredna ogleda.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv Zavarovalnice Triglav.

Slavnostni govornik je bil pesnik Ciril Zlobec.

## Kulturni praznik se je prelil v kulturni teden

V drugem februarskem tednu je Kulturni dom Postojna kar trikrat široko odprl svoja vrata ljubiteljem kulture. V goste je prišlo Gledališče Koper, ki je 11. februarja v okviru abonmajskih predstav uprizorilo Goldonijevo komedijo Sluga dveh gospodarjev. Na valentinovo so ljubitelji dalmatinskega melosa uživali ob petju klape Kumpanji s Korčule in z velikim ponosom zaploskali domači dekliški vokalni skupini Elum. Z enotedenskim zamikom, ki ga je spremljalo slabo vreme, pa se je na odru postojnskega kulturnega hrama v petek, 13. februarja, odvila ob prazniku kulture osrednja občinska prireditev.

Slednja je razkrila pisano paleto kulturne ustvarjalnosti v naši občini. Ob **Mešanem pevskem zboru Postojna**, ki sodi v vrh slovenskega zborovskega petja in se ponaša tudi s številnimi mednarodnimi priznanji, so nastopili mladi plesalci, pevci, glasbeniki in recitatorji. Prav vsi so s svojimi izjemnimi nastopi sporočili, da bomo še velikokrat upravičeno ponosni nanje. **Baletke iz Baletnega društva Postojna** so nas popeljale v pravljični svet, dijaki Šolskega centra Postojna so navdušili z uglasbeno Prešernovo pesmijo O, Vrba, **Klara Šebenik** je prebrala odlomek iz svojega romana V deželi večnega sonca, **Helena Čehovin Gerželj** in **Igor Rojc** sta prepletala Prešernove verze.

Poslušalce je najprej pozdravil **župan Igor Marentič**, ki je poudaril pomen kulture za posameznika in skupnost, nato pa nas je slavnostni govornik **pesnik Ciril Zlobec** na svoj pronicljiv način popeljal od ljubezni do aktualnih družbenih problemov, ob zaključku pa izpostavil neminljivost in povezovalno vlogo slovenske kulture. Poet, ki vse svoje življenje opeva ljubezen, je še enkrat dokazal, da je - kljub svojim devetdesetim letom - tankočuten opazovalec družbenega dogajanja, z velikim posluhom za usodo posameznika.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Voden obisk jame Dimnice je ob koncu tedna idealna popestritev za dolge mrzle zimske dni.

## V jami Dimnice

Mladinski odsek Planinskega društva Postojna je pod vodstvom Izabel Vadnal v soboto, 17. januarja, organiziral obisk jame Dimnice. Udeležba, 70 prijavljencev, od tega večina osnovnošolcev, je bila nad pričakovanji.

Pred prihodom v vas Slivje se nam je pridružil še specialni vodič, jamar in naravovarstvenik, Franci Malečkar. Cerkev Sv. Martina v Slivju je zanimiva predvsem zaradi poslikav in kipov kiparja in arhitekta Toneta Kralja, ki si je v upodobitvah vedno privoščil vodilne sovražnike okupirane Primorske.

Pohod se je nadaljeval s spustom v brezno jame Dimnice. Krožni, z ograjo zavarovani 40-metrski spust ob steni brezna do prve večje dvorane nas spominja na vhod v podzemni pekel. Jama je dobila ime po dimu, ki se v zimskem času vali iz nje. Pozimi se mrzel zunanji zrak spusti v večje brezno do potoka, tam se ogreje in segret izhaja v manjšem breznu na prosto v obliki stebra dima. Po poti nazaj do avtobusa smo si pod vasjo ogledali še Slivrske ponikve.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

## Koronarno društvo Postojna

Pri bolnikih z boleznimi srca in ožilja igra življenjski slog poglavitno vlogo, zato je zelo pomembno, da ti najdejo ustrezno družinsko in strokovno pomoč. Že več kot petnajst let jim v Notranjsko–primorski regiji nudi podporo tudi Koronarno društvo Postojna. Ustanovljeno je bilo decembra 1999; zadnja tri leta ga vodi Janez Čuček, ki poudarja predvsem njegovo zdravstveno in humanitarno vlogo.

»V društvo so vključeni bolniki z boleznimi srca in ožilja, ljudje po prebolelem srčnem infarktu in po operaciji na srcu in ožilju, bolniki z angino pektoris pa tudi tisti, ki trpijo za visokim krvnim tlakom, povišanim holesterolom, ki so predebeli ali imajo sladkorno bolezen,« pojasnjuje Čuček. Strokovno vodena skupna rehabilitacija je prilagojena koronarnim bolnikom, ki dobijo v društvu tudi pomoč pri reševanju psihičnih težav ob vključevanju ter podporo pri spremembah prehranjevalnih navad in načina življenja. V društvu pripravljajo tudi zdravniška predavanja, izlete, pohode, redne letne preglede in zdravniške kontrole. S tem pomagajo članom pri vzdrževanju čim boljšega telesnega in duševnega zdravja.

S strokovnimi nasveti jim stoji ob strani **Alojz Pavčič, zdravnik iz zdravstvenega doma v Postojni**. »Želimo pa si tudi več podpore ostalih zdravnikov, ki svoje bolnike premalo spodbujajo k telesni aktivnosti in vključitvi v društvo,« je razočaran Čuček, saj meni, da je društvena dejavnost nekakšen podaljšek bolnišničnega zdravljenja. Poudarja seveda tudi njen preventivni pomen.

»Število srčnih obolenj se povečuje, zato poskušamo preprečiti nastanek ali napredovanje srčnih bolezni s spodbujanjem k spremembam v prehrani in redni telesni aktivnosti ter z organizacijo izobraževanj in druženjem. Enkrat letno si privoščimo zelo aktiven oddih v zdravilišču, kjer obiskujemo tudi predavanja v šoli zdravega življenja.« Glavnino denarja dobijo iz Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih dejavnosti, del pa prispevata tudi postojnska in pivška občina.

Trenutno je okoli 160 članov, skoraj tri četrtine se jih tudi redno udeležuje skupinske rehabilitacijske vadbe. »Telovadba poteka dvakrat tedensko po eno uro v telovadnici ali na prostem pod vodstvom usposobljenih voditeljev. Po dve skupini telovadita v Postojni in Pivki, ena v Prestranku,« še razloži Čuček in vse srčne bolnike vabi, da se včlanijo. »Najdete nas v **prostorih nekdanje Cvetličarne Emi**, za sodiščem v Postojni, kamor smo se preselili pred kratkim.«

Mateja Jordan

# Nekaterim nadloga, drugim veselje

Zima nekoč ni veljala za enega bolj priljubljenih letnih časov, marsikdo, in to ne brez razloga, je še vedno ne mara. Zima je bila predvsem velika nadloga, prinašala je mraz, sneg, zametene prevoznice, onemogočala stik s civilizacijo, »zapirala« šolska vrata ... Šele v modernejših časih, na prehodu iz 19. v 20. stoletje, so začeli ljudje radosti najhladnejšega letnega časa pričakovati in jih sprejemati z večjim veseljem; zimi se niso umikali za zakurjeno peč, ampak so ji šli nasproti.

Prostega časa namreč niso več preživljali samo v zavetju toplih domov, marveč so se topleje oblečeni odpravili ven, v naravo, kamor jih je vabil »prijeten kristal«. Ne samo kepanje in oblikovanje sneženega moža ali celo igluja, tudi drsanje, sankanje, redkeje smučanje so postajali del njihovih prostočasnih dejavnosti - čeprav so si morali smučarji proge »z nogami sami pretlačiti« in kar nekaj časa hoditi peš navkreber, da so se lahko kakšno minuto smučali po bregu navzdol, in so sankači dostikrat tvegali jezo sokrajanov, saj so ti na »zlizanih« ulicah, ki so postale sankaške proge, lahko hitro zdrsnili. Sankanje je v začetku 20. stoletja namreč postalo priljubljeno razvedrilo starih in mladih, bilo kratek čas najbolj priljubljen zimski šport, potem pa ga je »izpodrinilo« smučanje.

Sankačem sta prišli prav vsaka nekoliko bolj zasnežena klančina ulice in sleherna strmina. Če je njihovo početje zmotil plug (avtomobilov je bilo takrat še malo), so z lopatami ponovno nametali sneg na cesto in obnovili progo. Potrebovali so le dobro voljo in malce telesne zdržljivosti »za v hrib«. Postojnčani so že v času med obema vojnama znali uživati v obilici snega in druženju na snegu, predvsem na površinah pod železniško postajo, za Sovičem in na Kremenci. **Zimsko veselje na klančini pod kolodvorom predstavlja črno-bela fotografija, posneta v poznih 50. letih prejšnjega stoletja.** S sankami so se najbolj pogumni včasih zapeljali kar skozi celo Postojno, od kasarn do nekdanjega kina v središču mesta. Kako veseli in nasmejani so bili ob tem početju pordeli otroški obrazi, pa tudi obrazi odraslih!

Tisti otroci so že davno odrasli, promet po mestnih ulicah se je v primerjavi z onim izpred petdeset let zelo pomnožil in čeprav sankanje po postojnskih ulicah tudi zaradi varnosti ni več mogoče, si najmlajši Postojnčani ne pustijo odtegniti zimskih užitkov. **Takole so v začetku februarja na Špicah, pod Kremenco, nevede pozirali fotografinji.**

Besedilo: Alenka Čuk; fotografiji: arhiv Notranjskega muzeja Postojna, Nika Čuk.



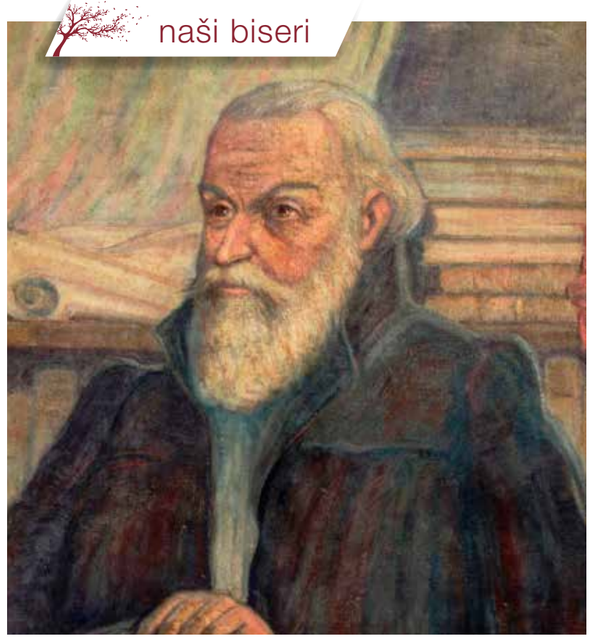

# Trubar na razstavi v Knjižnici Bena Zupančiča

Ob Slovenskem kulturnem prazniku je Knjižnica Bena Zupančiča prvič predstavila javnosti podobo Primoža Trubarja.Doprsni Trubarjev portret (olje na platno) je sredi prejšnjega stoletja upodobil slikar in muzealec, domačin Leo Vilhar (1899-1971).

Sliko je leta 1957 tedanja Študijska knjižnica Postojna predala v trajno last novoustanovljeni Mestni knjižnici Postojna. Slikar je upodobil očeta slovenskega jezika v svojem prepoznavnem slogu - realistično, s pridihom impresionizma in z žlahtno patino stoletij. Čeprav je Leo Vilhar precejšen del svojega ustvarjalnega življenja preživel v tujini, se je domov vrnil dovolj zgodaj, da je začel postavljati temelje bodočega muzeja. Bil je namreč eden od ustanoviteljev Notranjskega muzeja Postojna, katerega ravnatelj je bil od njegove ustanovitve do svoje upokojitve leta 1964. Po letu 1947 je tudi v Sloveniji organiziral 40 samostojnih slikarskih razstav, kar dokazuje, da tudi kasneje ni prenehal slikati, čeprav doma ni bil tako cenjen kot v tujini. Že leta 1948 je postal "kot prvi Primorec" eden od članov Društva muzealcev Slovenije. Trudil se je, da bi Postojna postala kulturno središče Notranjske.

Mesecu kulture je knjižnica posvetila tudi priložnostno razstavo z naslovom »Utrinki dragocenih literarnih del iz zgodovine slovenskega slovstva«. Na ogled so postavili izbor faksimilov in drugih starih knjižnih izdaj od Brižinskih spomenikov prek Trubarja, Valvasorja do Prešerna.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv Knjižnice Bena Zupančiča

Jasna Šebjanič Pupis na predstavitvi svoje knjige.

Mojster Ozbič z mirno in natančno roko striže enega izmed svojih zadnjih obiskovalcev.

# Zgodbe o drugačnem otroštvu: Katarinin hrib

V knjigi Katarinin hrib Jasne Šebjanič Pupis so zbrane zgodbe otrok, ki so odraščali v zavodskem okolju. Izšla je v veselem decembru, a je njena vsebina vse prej kot radostna. Kljub pretresljivim pripovedim pa prinaša tudi optimizem in upanje, saj se zgodbe vendarle končajo srečno in ljudje v njih znajo tudi v na prvi pogled hladnem okolju zavodov dati otrokom ljubezen in toplino, ki ju najbolj potrebujejo.

Avtorica opisuje v knjigi dogodke iz 17-letnega obdobja svoje zaposlitve v Vzgojnem zavodu Planina. »Mlada in neizkušena sem se takrat prvič srečala z otroki, ki so svoje otroštvo preživljali popolnoma drugače kot večina ostalih. To je bil nov svet, ki se me je globoko dotaknil,« se spominja Pupisova in hkrati poudarja, da v tem svetu ni bilo prostora za pomilovanje. »Bistven je bil predvsem pozitiven odnos do mladih, ki za svojo usodo niso bili odgovorni sami.«

Zgodbe so izhajale v reviji Otrok in družina, po upokojitvi pred dvema letoma pa jih je avtorica ponovno prebrala in »podoživela« takratna leta. »Želela sem jih izdati v knjigi, a je bilo zgodb premalo. K sodelovanju sem zato povabila nekatere kolege iz Planine in tako je nastalo 20 pripovedi o odraščanju otrok, ki iz različnih razlogov niso mogli ostati v domačem okolju.«

Ob delu v »poboljševalnici«, kot so včasih imenovali zavod, je Jasna Šebjanič Pupis kmalu spoznala, da se problematični otroci samo s prihodom v zavod ne »poboljšajo«. »To ni tako preprosto. Zavod bi moral biti nadomestni dom, kjer vzgojitelji, ki sicer ne morejo nadomestiti staršev, otroka sprejemajo takšnega, kot je. Znati jim morajo prisluhniti, hkrati pa tudi postavljati meje.«

Pupisova je delo psihologinje nadaljevala na OŠ Miroslava Vilharja v Postojni, kjer imajo tudi oddelke s prilagojenim programom. »Delo v šoli je bilo manj stresno kot v zavodu, a so tudi tam mnogi učenci s težavami. »Presunile so me pripovedi otrok, ki so bili osamljeni, odrinjeni na obrobje, pretresle so me »grde« ločitve, žalostne zgodbe beguncev, otrok iz bivše Jugoslavije ... Lahko bi nastala nova knjiga, vendar so dogodki še preveč sveži in rabijo malo časovne distance,« napoveduje avtorica med vrsticami novo delo.

Odziv kolegov iz zavoda je bil pozitiven, čeprav menijo, da je knjiga preveč žalostna, saj se je v zavodu dogajalo tudi lepo. Večina nekdanjih varovancev po mnenju avtorice knjige vendarle ne bo prebrala. »To so otroci, ki šole niso marali in seveda tudi brali niso radi. Marsikdo je to dobo odrinil globoko v podzavest. Nekateri bivši varovanci, ki jih še poznam, do zavoda nikakor niso nastrojeni sovražno, svojim potomcem pa so neprimerno boljši starši, kot so jih imeli oni sami.«

Mladi brez izkušenj z zavodskimi institucijami komaj verjamejo, da je vse zapisano resnično, saj tako življenje poznajo le iz filmov. Tisti s težavami pa lažje verjamejo, da imajo tudi oni možnosti za boljše življenje. Za nekatere bralce je bilo branje pretresljivih zgodb vendarle prehudo čustveno doživetje, pravi Jasna Šebjanič Pupis. »To pomeni, da kljub vsemu še obstajajo ljudje, ki občutijo stisko otrok. Ti jim bodo, če bo potrebno, znali nuditi tudi oporo.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

# Britje prosim!

Če se želimo vrniti v čas naših prednikov in spoznati, kakšno je bilo življenje nekdaj, moramo običajno stopiti v muzej. A ni vedno tako. V Postojni smo bili do nedavnega predvsem moški del populacije ob obisku legendarnega brivca in frizerja 89-letnega Janka Ozbiča lahko deležni obojega: prvovrstnega »tretmaja« - striženja, britja ali kombinacije obojega, in hkrati ogleda prave muzejske zbirke. Zaradi novih predpisov, ki so upokojenim obrtnikom nenaklonjeni, se je Janko Ozbič odločil, da s 1. februarjem salon, ki je skoraj neprekinjeno deloval od leta 1924., zapre.

Nič čudnega torej, da so se za postojnskega brivca v zadnjem času zanimali mnogi mediji; menda so ga obiskali tudi novinarji Reutersa. Kot pove mojster Ozbič, je salon praktično takšen, kot je bil leta 1936, ko ga je na novo opremil njegov oče Viktor. Štirje stoli, ki so jih kupili takrat v Parmi, še vedno odlično služijo svojemu namenu, bojler v kotu pa je že odslužil svoje. Poskrbeli so tudi za najmlajše; da so jih zamotili med striženjem ali da so ti lažje počakali na očeta, ki se je bril, so jih posadili na stolček s posebnim dodatkom, konjsko glavo. V »stare« čase nas popeljejo tudi mnoge fotografije.

Zlasti živahno je bilo v salonu med obema vojnama, ko so imeli kar deset zaposlenih; frizirala je tudi Jankova mama, saj so imeli Ozbičevi tudi ženski salon. Postojna se je takrat kot obmejno mesto namreč hitro razvijala, ne le gospodarsko, tudi demografsko. Veliko se je gradilo, kar je pomenilo veliko zaposlenih, in v mestu je bilo tudi veliko vojakov. Janko je začel pomagati očetu že kot 13-leten fantič, samostojno pa je vodil salon od leta 1970.

Vsi, ki so zahajali k mojstru Ozbiču, ga bodo gotovo pogrešali - ne le njegovo mirno roko, tudi pogovor z njim in trenutke, ki so bili samo njihovi, moški.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Valter Leban.

# Pomoč za kosmate brezdomce

Članice Prostovoljnih gasilskih društev, združenih v Gasilsko zvezo Postojna, so v mesecu in pol zbrale več kot 200 kilogramov hrane in ostalih potrebščin za brezdomne živali.

Zbrano so z veseljem sprejeli tako v Društvu za zaščito živali in Zavetišču za živali Postojna kot v obalnem zavetišču za zapuščene živali, še posebej zato, ker so potrebe po hrani in odejah pozimi večje kot v toplejših letnih časih.

»Z majhnim prispevkom lahko vsak od nas nekaj naredi za kosmate brezdomce,« je prepričana pobudnica akcije Petra Šajn, ena od deklet iz Komisije za članice pri Gasilski zvezi, v kateri so idejo z veseljem uresničile. Zbiranje so začeli že pred božičem, boljši odziv pa je bil po praznikih, zato so akcijo podaljšali do konca januarja. »Ljudi smo zaprosili za vse, kar pride prav tistim, ki skrbijo za živali brez doma. Prinašali so briketirano hrano, konzerve, pripomočke, odrabljene rjuhe, brisače in odeje, pod katerimi je kužkom in mucam bolj toplo. Prav te se pozimi hitro umažejo in jih je treba večkrat zamenjati,« pojasnjuje Šajnova in napoveduje, da bodo akcijo še kdaj ponovili.

Mateja Jordan

Sistem Trapview za avtomatsko spremljanje škodljivcev.

# Efos v svetovnem vrhu

V Razdrtem je doma podjetje Efos informacijske rešitve, vodilni svetovni ponudnik specializiranih informacijskih rešitev na področju okolja in zdrave hrane. Njihovi izdelki in storitve lajšajo delo strankam v številnih državah, samo inovativni sistem za spremljanje škodljivcev Trapview uporabljajo v 30 državah. Glavno tržišče 15-članskega kolektiva je sosednja Italija, letos pospešeno osvajajo ZDA. Njihova področja so še elektronska identifikacija živali, veterinarski informacijski sistemi, sistem za vremenske postaje (fieldclimate) in spremljanje kakovosti voda.

Podjetje ima že od začetka pred sedmimi leti dve glavni usmeritvi, razlaga **direktor Matej Štefančič**. »Sodelujemo z državnimi institucijami, z Upravo RS za varno hrano, Ministrstvom za kmetijstvo in okolje ter Agencijo RS za okolje, pa tudi z Ministrstvoma za kmetijstvo na Hrvaškem in v Črni Gori. Izdelujemo na primer **sisteme za sledenje živali, goveda in drobnice ter podporo pri spremljanju nedovoljenih substanc v živilih živalskega izvora**. Podatke pridobivamo iz različnih virov, da se država lahko uspešno spopada z različnimi težavami, če pride recimo do izbruha kužne bolezni. Takrat moramo vedeti, katere živali so bile v stiku, da se ne zgodi kaj takega kot v Angliji pred leti, ko so morali zaradi slinavke in parkljevke zapreti meje.«

Drugi izum, **sistem Trapview za avtomatsko spremljanje škodljivcev,** služi predvsem zasebnim podjetjem. »Z njim privabljamo škodljivce in tako ugotavljamo njihovo pojavnost ob določenem času. Če želimo ob uporabi pesticidov čim manj prizadeti okolje, jih moramo namreč uporabiti pravi trenutek. Na vprašanje, kdaj je pravi čas, pa odgovori naš sistem. V bistvu gre za nekakšne pasti s kompleksno elektronsko opremo, ki podatke o ulovljenih žuželkah avtomatsko posreduje strokovnim službam. Te se nato odločijo, katere pesticide bodo uporabili, ukrepajo pa lahko še isti dan.« Tako dosežejo vrhunsko kakovost izdelka z minimalno uporabo pesticidov. Sistem je namenjen predvsem velikim pridelovalcem, čeprav je nekaj pasti v uporabi tudi v bližnjih Brkinih. »Če imaš njivo ali sadovnjak blizu hiše, ne potrebuješ Trapviewa, greš lahko kar pogledat,« pove z nasmehom mladi podjetnik.

Za razvoj podjetja je, kot pravi Štefančič, ključno interdisciplinarno znanje. »V podjetju je 15 zaposlenih, večinoma računalničarjev, informatikov, matematikov, agronomov in veterinarjev.« Imajo tudi zunanje sodelavce, pri razvoju novih produktov pa sodelujejo z inštituti in univerzami.

Efosovo največje tržišče je Italija, zelo dobro jim gre v Avstraliji, letos pospešeno prodirajo tudi v ZDA. »Sodelujemo tudi z velikimi fitofarmacevti, ki želijo svoje preparate uporabljati čim bolj racionalno, na primer Bayernom in Dupontom,« se pohvali Štefančič, ki priznava, da je oranje ledine težko delo. »Večino ljudi, ki že 50 let delajo enako, je težko prepričati o novostih.« Za to pa je seveda pomembna tudi promocija. »Obiskujemo različne sejme in konference. Eden pomembnejših je Fruit Logistica v Berlinu, s katerega smo se vrnili pred kratkim. Sicer pa se dobre informacije širijo.«

Kljub vsemu posel še ni preveč donosen, priznava Štefančič. »Potreben je čas, da razviješ produkt in ustvariš bazo strank. Pred tremi leti smo pridobili nepovratna sredstva, kar nam je pomagalo, da smo se lahko posvetili cilju - biti najboljši. Z denarjem, ki smo ga pridobili preko takratnega Japtija, Javne agencije RS za podjetništvo in tuje investicije, smo lahko z najboljšimi strokovnjaki razvili sistem Trapview. Če ne bi imeli sredstev, bi se samo trudili kaj prodati.« A vendarle, danes Efos že žanje tudi finančne rezultate in vsako leto pobere tudi najvišja priznanja za inovacije. »S tem dokazujemo, da se tudi na našem koncu Slovenije nekaj dogaja,« pojasni Štefančič.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Efos.

# Dobri obeti postojnskih športnikov

**Športna zveza Postojna je konec lanskega leta nagradila najboljše postojnske športnike in športnice za njihove dosežke v minulem letu.**

Razveseljuje, da so priznanja prejeli številni mladi športniki, ki se v širšem slovenskem prostoru šele uveljavljajo. To kaže, da v postojnskih klubih vzorno skrbijo za podmladek in se odgovorni zavedajo, da je to osnovni pogoj za dobre rezultate v starejših starostnih kategorijah. Ob tem pa se v klubih soočajo s številnimi izzivi. Med mladimi je vse težje vzbuditi zanimanje za resno športno udejstvovanje, marsikje se soočajo s pomanjkanjem strokovnega trenerskega kadra, največjo težavo pri hitrejšem razvoju športne dejavnosti pa po eni strani predstavljajo vse večje finančne zahteve in po drugi vse težje zbiranje sponzorskih sredstev. Tudi letošnje leto bo za postojnske športne delavce zahtevno, a smo lahko prepričani, da se bomo decembra ponovno s ponosom ozrli na številne dosežke naših športnikov.

**Tajnik Športne zveze Postojna Tomo Tiringer** je takole ocenil dosežke postojnskih športnikov v minulem letu: »Naši športniki so lani dosegli podobne rezultate kot v preteklih letih. Trenutno aktivno deluje v Postojni preko štirideset športnih društev in klubov, aktivnosti pa potekajo tako na področju športa otrok in mladine, kakovostnega in vrhunskega športa kot tudi na področju športne rekreacije. Tudi lani so se športniki s številnih državnih in mednarodnih tekmovanj vračali z lepimi dosežki, še posebej pa veseli, da se število osvojenih medalj iz leta v leto povečuje. V zadnjih letih so uspešnejši športniki v individualnih športih, zlasti v kegljanju, lokostrelstvu, streljanju, šahu, bowlingu, karateju, smučanju, atletiki in balinanju. V kolektivnih športih sta še vedno v ospredju košarka in nogomet. V klubih imajo dobro organizirano košarkarsko oziroma nogometno šolo, v katere je vključenih več kot sto otrok, nekoliko slabše pa so razmere v starejših starostnih kategorijah, v katerih klubi ne dosegajo rezultatov iz preteklih let. Postojnski šport se je tudi v letu 2014 srečeval s težavami pri zagotavljanju finančnih sredstev. Klubi in društva večino sredstev za svoje delovanje dobijo iz občinskega proračuna in prispevkov staršev, kar pa za nemoteno delovanje ni dovolj. Prispevki sponzorjev in donatorjev športnikom so zaradi težkih gospodarskih razmer skromni, kar pogosto onemogoča doseganje še boljših rezultatov naših športnikov.«

Aleš Cantarutti

## Ivana Hreščak, najboljša športnica občine Postojna 2014

**Ni ravno pogosto, da za športnico slovenske občine razglasijo igralko, ki se ukvarja z miselno igro, s šahom. Prav to se je letos zgodilo v Postojni, saj je športnica Postojne za leto 2014 postala mlada šahistka Ivana Hreščak, članica ŠK Postojna, sicer učenka 9. razreda OŠ Miroslava Vilharja Postojna.**

**Na slavnostni razglasitvi najboljših športnikov te v Kulturnem domu ni bilo. Zakaj?**
»Ravno takrat sem nastopala na Madžarskem v Gyoru, kjer je potekala šahovska olimpijada v kategoriji do 16 let. S selekcijo Slovenije smo se uvrstili v zgornjo polovico lestvice, čeprav smo pričakovali več. Priznanja, ki ga je na prireditvi prevzel moj oče, nisem pričakovala in sem ga seveda zelo vesela, kar tudi pomeni, da uspehi, ki sem jih dosegla, niso bili prezrti.«

**Lansko leto je bilo zate zelo uspešno, dobrih rezultatov ni manjkalo, kljub vsemu morebiti dva, ki ju sama najbolj ceniš.**
»Na prvo mesto bi postavila naslov ekipne evropske prvakinje do 16 let, ki sem ga dosegla skupaj z Ljubljančanko Lauro Unuk na prvenstvu v Romuniji. K temu bi dodala še naslov posamične prvakinje na državnem prvenstvu do 14 let na Otočcu.«

**Kaj te čaka v letošnjem letu; tekmovanj bo veliko, če državnih prvenstev niti ne štejemo.**
»Eno najpomembnejših tekmovanj bo posamično evropsko prvenstvo do 16 let, ki bo potekalo v Poreču, kjer pričakujem tudi obiskovalce in navijače iz mojega kluba. Želim si uvrstitve med najboljšo peterico, kar je moj tihi cilj te sezone. Načrtujemo tudi nastope na svetovnem posamičnem prvenstvu, ekipnem EP v Romuniji in ekipnem EP do 18 let na Poljskem. Že februarja pa me na Bledu čaka prvo DP do 16 let, kjer odkrito pričakujem posamični naslov.«

**Leto 2015 se še ni dobro pričelo, pa si že posegla po prvi lovoriki.**
»Res, na državnem prvenstvu za osnovne šole sem na prvo nedeljo tega leta v Kranju zastopala OŠ Miroslava Vilharja in osvojila naslov prvakinje ter nanizala vseh devet zmag. Uspeh naše šole je dopolnil Tilen Malkoč, ki je zmagal v kategoriji do 12 let.«

**Ivana šahira od svojega desetega leta starosti; njen prvi trener je bil Jadran Hlad, sedaj pa skrbita za njen razvoj enkrat tedensko v Ljubljani velemojster Matej Šebenik in mednarodni mojster Igor Jelen. Še naprej bo šahirala v domačem ŠK, saj bo po končani devetletki nadaljevala šolanje na Gimnaziji Postojna.**

Besedilo: Brane Fatur;
fotografija: arhiv Ivane Hreščak

## Rok Bizjak, najboljši športnik občine Postojna 2014

**Rok Bizjak je dijak 4. letnika Škofijske gimnazije v Vipavi, kamor se vozi dnevno, v prihodnje pa bo nadaljeval študij stomatologije. Z lokostrelstvom se ukvarja že šesto leto, je član LK MINS Postojna, njegova paradna disciplina pa je olimpijski lok, ki je tudi edina disciplina na letnih olimpijskih igrah. Nastopa tako v mladinski kot članski konkurenci, je reprezentant Slovenije.**

**Je prišlo priznanje za najboljšega športnika v prave roke?**
»To je pokazalo glasovanje, tega nisem pričakoval in sem naslova seveda zelo vesel. Za seboj sem imel odlično tekmovalno leto, nekaj vrhunskih rezultatov, tudi rekordov. Olimpijski lok je olimpijska disciplina, prihodnja olimpijada leta 2016 v Braziliji pa je moj skriti cilj, ki ni nedosegljiv. Treniram skoraj vsakodnevno, nekoliko manj le, če imam ob koncu tedna tekmo. Vadim tudi v Ljubljani, kjer je moj trener Samo Medved, ki je nastopil že na dveh olimpijadah.«

**Kateri uspehi so ti prinesli laskavi naslov športnika Postojne?**
»Uspehov tako v mladinski kot članski konkurenci je bilo kar nekaj, preveč za naštevanje. Veseli me dvakrat izboljšan mladinski državni rekord, tudi 18 let star članski rekord, tretji sem bil v Srednjeevropskem pokalu, sedmi na EP v Moskvi, četrti v skupni uvrstitvi v seštevku evropskih mladinskih prvenstev. V članski konkurenci smo bili na EP v Armeniji ekipno peti, na Gran Prixu v Sofiji tretji, v posamični konkurenci sem bil deveti, na Svetovnem pokalu v Wroclawu sem osvojil 17. mesto.«

**Tudi leto 2015 bo bogato s tekmovanji in prvenstvi.**
»Res je, že februarja me v športni dvorani Bonifika v Kopru čaka nastop na Evropskem dvoranskem prvenstvu za mladince. Zaradi bližine tekmovanja bo na obali tudi veliko ljubiteljev lokostrelstva iz Postojne, seveda tudi iz mojega kluba, sam pa si obetam visoki uvrstitvi. S člansko reprezentanco bom letos nastopil tudi na Evropskih igrah v Bakuju (Azerbajdžan), saj smo si kvoto za nastop pristreljali z visoko uvrstitvijo v Armeniji. Zvrstili se bodo še nastop na svetovnem članskem prvenstvu na Danskem pa državna in pokalna prvenstva, mednarodni turnirji, torej veliko tekmovanj za dokazovanje in moje napredovanje.«

**Rok Bizjak je doma v Zalogu. Olimpijski komite Slovenije mu je podelil status perspektivnega športnika. Držimo pesti, da bo Postojna na OI v Rio de Janeriu prihodnje leto spet imela svojega športnika, tokrat v lokostrelstvu.**

Besedilo: Brane Fatur

Darko Bizjak in Andrej Berginc sta podelila plaketo častnemu članu Marjanu Batagelju, predsedniku uprave Postojnska jama, d. d.

KOLESARSTVO:

## Napoved devete Dirke okoli Slovenije

**Športno-kulturno društvo Notranjc je s projekcijo filma "Dos extreme 2014" obudilo spomin na lansko preizkušnjo in napovedalo deveto ultramaratonsko Dirko okoli Slovenije, ki bo letos od 7. do 10. maja.**

**Novi predsednik društva Darko Bizjak** in **direktor dirke Andrej Berginc** sta podelila plaketo častnemu članu **Marjanu Batagelju, predsedniku uprave Postojnska jama, d. d.**, ki že več let podpira društvo pri organizaciji tega športnega dogodka, in v dobrodelni akciji »2 x 2, Dos kolo da« podelila kolesa štirim otrokom iz pivške, prestranške in obeh postojnskih osnovnih šol.

V osmih letih je svoje moči okoli Slovenije merilo več kot 500 tekmovalcev iz 18 držav. "Na Dos-u ni poražencev, so samo zmagovalci," je izpostavil Andrej Berginc in spomnil na nekaj posebnosti lanske dirke: uvedbo kategorije "četvorka", sodelovanje treh mešanih parov in ženske dvojice. Na letošnji dirki pričakujejo več kot 100 udeležencev iz 20 držav, a do zadnje informacije o številu prijavljenih bo potrebno počakati do 10. aprila, ko se izteče rok za prijave.

Kljub "ekstremnim" vremenskim pogojem, ki so pospremili letošnjo prireditev, je kulturni dom napolnilo veliko športnih navdušencev in tekmovalcev, za vzdušje pa je poskrbel orkester Vilija Marinška.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: Foto atelje Postojna.

PLEZANJE:

## Stena za začetnike in vrhunske plezalce

**V Športnem društvu Proteus se posvečajo predvsem plezalnim veščinam, čeprav organizirajo tudi tečaje rolanja, blizu pa jim je tudi smučanje. Na sedemmetrski balvanski steni na Prestranku, pridobitvi iz leta 2013, poteka vadba pod nadzorom izkušenih inštruktorjev in trenerjev športnega plezanja, izpeljali pa so tudi že več tečajev za otroke in odrasle. Članov je 140, poleg domačinov pa se v njem združujejo tudi plezalci iz Vipave, Ilirske Bistrice in celo Ljubljane.**

»Na Prestranek prihaja vedno več plezalcev, tudi zaradi vrhunskih inštruktorjev,« pravi **predsednik Simon Margon**. Plezalci se urijo tako na balvanski steni kot na višji steni, na katerih lahko tečajnike naučijo osnov vrvne tehnike in plezanja z vrvjo. »Spomladi in jeseni pogosto plezamo v naravi, vsako leto pripravimo tudi vsaj en plezalni tabor v naravi za otroke. Tekmovalci, ki imajo zahtevnejše in bolj pogoste treninge, pa so v skali praktično preko celega leta."

Med zimskimi počitnicami so pripravili dva tečaja, namenjena tako najmlajšim kot tudi odraslim, ki se s plezanjem še niso srečali. »Tečaja sta prilagojena popolnim začetnikom in primerna prav za vsakogar,« zagotavlja Margon. Udeleženci tečaja bodo ob koncu obvladali osnovne plezalne prvine, plezanje z vrvjo, balvansko plezanje in nekaj vrvne tehnike. Tudi strah pred višino je po Margonovem prepričanju povsem odveč. »Večina ljudi ima nek prirojen strah pred višino oziroma pred padcem. S primernim pristopom in plezanjem na primernih naklonih lahkih težavnosti ter postopnim dvigovanjem višine plezanja tak strah zagotovo premagamo.« Plezalne spretnosti nam zagotovo koristijo tudi v vsakdanjem življenju. »Pri plezanju dela celo telo, kar je že samo po sebi pozitivno, z njim pa izboljšamo koordinacijo in splošno gibljivost telesa.«

Znotraj društva deluje več plezalnih starostnih skupin. »Najmlajši imajo komaj tri leta, starejši plezajo v nadaljevalnih in tekmovalnih skupinah.« Imajo tudi nekaj vrhunskih športnikov. »To so večinoma mladinke in mladinci, ki tekmujejo tudi na tekmah svetovnega pokala. **Med domačini je najboljši Miha Hajna iz Postojne, večkratni državni prvak, ki lani zaradi poškodbe ni veliko tekmoval.** Letos pa že trenira s skoraj polno obremenitvijo.« Sicer se lahko pohvalijo tudi z mladinskim evropskim prvakom.

**Konec februarja bo Prestranek gostil tekmovanje v balvanskem plezanju - boulder master, na katerem bodo zbrani vsi najboljši slovenski plezalci in nekateri plezalci iz tujine.** »Tekma bo potekala **28. februarja**; ob 20. uri bo mogoče spremljati finale članov in članic, ki so med najboljšimi plezalci na svetu,« še povabi k ogledu privlačnega tekmovanja Simon Margon.

Mateja Jordan

KARATE:

## Tjaša Bertoncelj in Alen Mašić zmagala na močnem turnirju

**V soboto, 13. februarja, so se člani Karate kluba Mawashi iz Postojne v Velenju udeležili tradicionalnega mednarodnega turnirja v karateju za „Pokal Nestla Žganka 2015".**

Na turnirju, ki ga je ob pomoči Karate zveze Slovenije že desetič organiziral velenjski Karate kluba Tiger, se je pomerilo kar 450 tekmovalcev iz Slovenije, BiH, Avstrije, Srbije in s Hrvaške.

V močni konkurenci so se izkazali tudi postojnski karateisti in karateistke. **Tjaša Bertoncelj** je bila v svoji kategoriji najboljša v borbah med članicami, **Alen Mašić** pa v isti disciplini med člani. Drugo mesto v borbah je v svoji kategoriji osvojil Marko Nikolič, Alja Kontrec pa je bila druga v katah. Tretjega mesta v borbah so se v svojih kategorijah veselili: Nejc Bertoncelj, Tijana Đaković, Lara Đaković in Larisa Mujagić.

Aleš Cantarutti

BALINANJE:

## Švara in Polh uspešna v Franciji

**Na mednarodnem balinarskem turnirju, ki je v začetku februarja potekal v francoskemu Saint Vulbasu, sta slovensko izbrano vrsto v kategoriji dečkov (U-15) uspešno zastopala tudi člana BK Postojnska jama Gašper Povh in Nik Švara.**

Na letošnjem prvem mednarodnem turnirju je sodelovalo osem ekip, balinarji pa so se pomerili v disciplini natančnega zbijanja ter v štafetnemu zbijanju. Švara in Povh sta bila med dvojicami druga. Ekipa Slovenije, za katero je ob Švari in Povhu nastopil še Žan Sodec, je bila v natančnemu zbijanju sedma, v štafetnem zbijanju pa po zaslugi odličnih nastopov postojnskih balinarjev prepričljivo najboljša.

Nik Švara in Gašper Povh sta bila med dvojicami druga.

## Postojna trenutno vodilna v zimski ligi

**Zimska balinarska liga, ki jo v Zeleni balinarski dvorani v Postojni organizira BK Postojna, se je februarja prevesila v drugo polovico.**

Trenutno so v vodstvu trije klubi, ki naj bi bili zanesljivi udeleženci polfinala (potekalo bo 11. aprila), v kasnejšem finalu (18. aprila) pa se bosta za prvaka lige pomerili dve najboljši ekipi.

Zadnji rezultati, 10. krog - Postojna : Tičnica 16 : 0, Športni park : Sovič 6 : 10, Rakek : Hrašče 8 : 8, 11. krog – Tičnica : Cerknica 4 : 12, Podgura : Postojna 4 : 12, Sovič : Hrašče 6 : 10. Trenutni vrstni red: Postojna 16, Cerknica 13, Hrašče 10, Rakek in Podgura 7, Sovič in Športni park 5, Tičnica 3 točke.

Besedilo: Brane Fatur; fotografija: arhiv kluba

Člani LK Mins so se veselili osvojitve Slovenskega dvoranskega pokala 2015.

LOKOSTRELSTVO:

## Postojnčani osvojili slovenski dvoranski pokal

**V začetku februarja je v Škofji Loki potekala zadnja tekma za pokal Slovenije v letošnji dvoranski sezoni. Po petih tekmah so bili v končnem ekipnem seštevku prepričljivo najboljši lokostrelci postojnskega LK Mins, ki so se veselili osvojitve Slovenskega dvoranskega pokala 2015.**

Na tekmovanjih za letošnji dvoranski pokal so se pomerili tekmovalci in tekmovalke iz 27 slovenskih klubov. V ekipnem delu tekmovanja so Postojnčani zbrali več kot tisoč točk in bili v končni razvrstitvi za 40 točk uspešnejši od lokostrelcev Kamnika in za več kot 250 točk boljši od tretjeuvrščenih Kranjčanov. Lokostrelci iz Ilirske Bistrice so bili šesti, Logatčani pa osmi. Tudi v končnem seštevku posameznikov so postojnski lokostrelci zabeležili kar nekaj uvrstitev med najboljše. Med članicami z golim lokom je bila Mirjana Perko četrta, Anja Stojanovič peta, Barbara Godeša pa sedma. V isti disciplini je med člani Konrad Jurca osvojil deveto mesto, Miloš Marc je bil z dolgim lokom šesti. V kategoriji veteranov je bil Mitja Podkrajšek z dolgim lokom najboljši, Vladislav Šivec pa je z golim lokom osvojil končno četrto mesto. Med mladinkami je bila Katarina Černač z ukrivljenim lokom peta, z istim lokom je bil peti tudi Jure Marc med mladinci. Med kadetinjami je bila z ukrivljenim lokom Nala Jurca tretja, Nik Bizjak pa deveti. Sijajno so se izkazali tudi najmlajši člani postojnskega kluba. V kategoriji dečkov je bil Matej Godeša najboljši s sestavljenim lokom, Miha Godeša pa z golim lokom. Najboljši so bili tudi trije mlajši dečki iz LK Mins: Aljaž Kaluža z ukrivljenim lokom, Klemen Godeše s sestavljenim lokom in Dejan Savič z golim lokom.

## Vanda Natlačen dvoranska državna prvakinja

**Sredi februarja je v Kočevju potekalo letošnje dvoransko državno prvenstvo v lokostrelstvu, na katerem so se izkazali tudi postojnski lokostrelci.**

Med članicami se je z dolgim lokom naslova državne dvoranske prvakinje veselila **Vanda Natlačen** in poskrbela za nov odmeven dosežek Lokostrelskega kluba Mins. Naslova mladinske dvoranske prvakinje z ukrivljenim lokom se je veselila **Katarina Černač**, **Rok Bizjak** pa je bil v isti disciplini med mladinci drugi. Z ukrivljenim lokom je bila druga tudi **Nina Hočevar** med kadetinjami. Med najboljše tri so se v svojih disciplinah med najmlajšimi uvrstili tudi: Matic Jager, Matej Godeša, Miha Godeša, Asta Gerjevič Debevec ter Klemen Godeša, Aljaž Kaluža in Dejan Savič. Sonja Kocjančič je bila z golim lokom med veterankami druga.

Besedilo: Aleš Cantarutti; fotografija: Konrad Jurca

KOŠARKA:

## Postojnčani dosegli prvo zmago

**V nadaljevanju 3. slovenske košarkarske lige zahod so postojnski košarkarji po 14 zaporednih porazih zabeležili svojo prvo zmago, na katero so navijači čakali zares dolgo. Dosegli so jo proti ekipi Enos Jesenice na gostujočem parketu z rezultatom 66 : 60.**

Ekipo čaka še zaključek prvega dela lige, pred katerim nam je **kapetan Luka Šantelj** povedal: »Dosedanji del sezone smo vsi čakali to zmago. Končno je prišla! Občutek je dober, saj nam je določeno breme padlo z ramen. V zaključni del gremo sproščeni, cilj pa je zmaga na obeh tekmah na domačem igrišču pred našimi navijači, še posebej ker gre za derbi.«

V končnici prvega dela čaka ekipo KD Postojna 27. februarja ob 18.30 v dvorani Šolskega centra Postojna derbi s sosednjo Pivko, 7. marca sledi gostovanje v Novi Gorici proti tamkašnji ekipi, zadnjo tekmo prvega dela pa bo odigrala 13. marca ob 18.30 na domačem terenu. Vsi navijači lepo vabljeni!

### Mlajše kategorije

**Fantje kadetske ekipe** se v tretjem delu sezone 1. slovenske košarkarske lige borijo za mesta od 13. do 24. Trenutno zasedajo na lestvici B1 zahod s tremi zmagami in z dvema porazoma drugo mesto.

**Pionirji A in B ekipe** so v tretjem delu 2. slovenske košarkarske lige v isti skupini. A ekipa zaseda na lestvici C2 sever trenutno drugo, B ekipa pa tretje mesto.

**Ženska pionirska ekipa** tudi v tretjem delu 1. slovenske košarkarske lige še ne pozna poraza in ji odlično kaže na končno 13. mesto.

Boštjan Blaško

SMUČANJE:

## Smučarska tekmovalna sezona na vrhuncu

**Po težavah z izvedo tekem zaradi slabih snežnih razmer v začetku zime se tekmovanja na vseh ravneh zdaj vrstijo vsak konec tedna. Postojnčani uspešno izpeljali že sedmi Miškov memorial.**

Postojnski smučarji so valentinovo najprej praznovali na smučišču – starejši tekmovalci so se pomerili v slalomu, mlajši v veleslalomu. Letošnja zima do sedaj ni bila najbolj radodarna s snegom, zato sta bili to šele tretji tekmi letošnjega Pokala Notranjsko-Primorske regije. Zmage v svojih tekmovalnih kategorijah sta osvojili **Kaja Kaluža** in **Nuša Kranjec** iz Smučarskega društva Postojna, na stopničke pa so se uvrstili še: **Anamarija Vidergar** in **Žana Abram** iz Smučarskega kluba Kalič ter **Urša Poženel Vilhar, Aljaž Kranjec, Maruša Penko, Matevž Govekar, Martin Čop in Alja Ronzullo** iz SD Postojna.

Trije slalomi in trije veleslalomi so že za najboljšimi smučarji v kategorijah do 14 in do 16 let, ki na državni ravni tekmujejo za veliko nagrado Rauch. Omenjenega tekmovanja se udeležujejo tudi člani Smučarskega društva Postojna. Po šestih tekmah je v skupnem seštevku najbolje uvrščena **Urša Poženel Vilhar**, ki je trenutno uvrščena na dvanajsto mesto.

Prvo februarsko soboto je Smučarski klub Kalič organiziral 7. Miškov memorial. Tekma je ena izmed štirih preizkušenj, ki sestavljajo tekmovanje za Primorski pokal. Gre za rekreativno tekmovanje, ki se ga že vrsto let udeležujejo smučarski navdušenci vseh generacij z obeh strani slovensko-italijanske meje. Tekme na Cerknem se je udeležilo 170 tekmovalcev iz trinajstih klubov, v skupnem seštevku pa so največ točk zbrali člani SK Idrija, člani SK Kalič so osvojili tretje, smučarji SD Postojna pa četrto mesto.

Istega dne so se smučarji pomerili še na tekmi za 2. pokal Javornika, ki je bila v prvotnem terminu zaradi slabih vremenskih razmer odpovedana. Skupni zmagovalci so ponovno postali Idrijčani, člani SK Kalič so ponovili uspeh, člani SD Postojna pa so se uvrstili na sedmo mesto.

Zadnji dve tekmi Primorskega pokala bosta v organizaciji zamejski klubov na italijanskih smučiščih.

Barbara Žitko

TAROK:

## Na vrhu trenutno Debevec in Bergoč

**Člani postojnskega Športnega društva Epic, ki slavi letos 15 let aktivnega delovanja, so v okviru desetega tradicionalnega tekmovanja izvedli drugega od predvidenih 12 turnirjev v taroku.**

Tokrat je bila udeležba dokaj skromna, saj je nastopilo le devet igralcev in igralk. Lep uspeh so dosegli Cerkničani. Zmage se je veselil Jože Debevc z Rakeka (edini je zmagal v obeh krogih), drugi je bil Ivan Kebe, četrti pa Matej Kraševec. Na tretje mesto se je »vrinil« Postojnčan Albin Stegel. V skupnem seštevku po dveh turnirjih vodi Debevc, pred Steglom in Kraševcem. Naslednji turnir bo 3. marca.

V Društvu upokojencev Postojna so v okviru 12. tradicionalnega turnirja v taroku odigrali devetega od 12 krogov. Pomerilo se je deset igralcev in igralk; drugič letos je zmagal Franc Podržaj pred Edvardom Progarjem in Darjem Bergočem. Letos je Bergoč slavil že trikrat, po dvakrat pa Stegel, Tiselj in Podržaj. Tri kroge pred koncem vodi Bergoč pred Steglom, Podržajem, Kontljevo in Progarjem.

Edvard Progar

KRAŠKI CENTER KRASA

HOSOVELOVO DOM SEŽANA

# PRIHAJA NA ODRE KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA

Sobota, 7. marec, ob 10.00
SREČKINE SOBOTE
Predstava zvočnega gledališča za otroke KRALJ PRISLUŠKUJE
za Srečkin abonma in izven

Ponedeljek, 9. marec, ob 20.00
Koncert
CARMINA SLOVENICA: BALKANIKA
za Glasbeno-plesni in Briljantni abonma ter izven

Četrtek, 12. marec, ob 18.00
Plesna predstava
EnKnapGroup: TAKE A CHANCE ON DANCE/UJEMI KORAK
Vstopnine ni

Petek, 13. marec, ob 20.00
ŠPAS TEATER: MOŠKA COPATA

Slika: Matej Igonar

Sreda, 18. marec, ob 20.00
ob 111-letnici rojstva Srečka Kosovela
LADO JAKŠA: NEVIDNOST GRE V VIDNOST
koncert avtorske glasbe in multimedijska projekcija umetniške fotografije

Sobota, 21. marec ob 20.00
Koncert: SLAVKO IVANČIČ, gostje Klapa Solinar
Slavkovih prvih 100: turneja »60 + 40«

Ponedeljek, 23. marec, ob 20.00
Gledališče Koper:
Miro Gavran – NOČ BOGOV
za Gledališki in Briljantni abonma ter izven

Petek, 3. april, ob 20.00
Izvirni slovenski muzikal
CVETJE V JESENI

NE SPREGLEJTE NAŠE BOGATE PONUDBE FILMSKEGA PROGRAMA.

Spletni nakup vstopnic in celoten program:
**www.kosovelovdom.si**



Športna dvorana ŠC Postojna
28. marec, ob 20h

# večer z Akordi

Program povezuje: Andrej Hofer

PREDPRODAJA VSTOPNIC:
- B - Bar Čerlonica
- Knjigarna in papirnica Spomka Pivka
- Hotel Kras Postojna
- Turistična kmetija Slavina
- Okrepčevalnica Grill Danilo Ilarska Bistrica

- rezervacije tudi na tel.st: 041/576-849

GOSTJE ANSAMBLA AKORDI :
- Ansambel Modrijani
- Ansambel Vikend
- Ansambel Nemir
- Ansambel Naveza
- Ansambel Novi spomini
- Ansambel Braneta Klavžarja + Tine Lesjak
- Ansambel Okrogli muzikantje
- Ansambel Veseli Svatje

+ PRESENEČENJE



# RAČUNOVODSTVO

Mirko Zbačnik s.p.

031 498 583 mirko.zbacnik@gmail.com

RAČUNOVODSTVO ZA:
- DRUŠTVA
- SAMOSTOJNE PODJETNIKE
- DRUŽBE
- KMETIJE




## nagradna križanka

Mladinska knjiga
70 LET ZAPISANI BRALCEM

| | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | FRANCOSKI IGRALEC (JEAN) | VNETJE TKIVA ZARADI MRAZA | MESTO NA JV OBALI KRIMA | TRČENJE, KARAMBOL | MILA KAČIČ / IGOR BERGANT | | | SL. NOGO-METAŠ (VALTER) / ODVETNIK | | | | | | ORGAN VIDA / OŽINA NA MALAKI | | | |
| GOSTINSKI LOKAL | | | | | | | | | OTOKI V ALEUTIH / PEŠČENA OBALA | | | | DODATEK TESTU / AN.IGRALEC (ORLANDO) | | | | |
| AZIJSKA DRŽAVA, GL. MESTO BAKU | | | | | | | | | | | | KMEČKO ORODJE / REČNO KORITO | | | | | |
| SLOVENSKI PISATELJ (FRANCE) | | | | | OBLAZINJENO LEŽIŠČE / ITALIJAN-SKA RTV | | | | | | SOLJENA RIBA / BANKOVEC ZA 1000 | | | | | | |
| VRBA IVA (NAR.) | | | | VERDIJEVA OPERA / PRIPRAVA ZA TRKANJE | | | | | | | | | | ORIENTAL. BARVILO / NEVOŠČ-LJIVOST | | | |
| ZAČETEK, ROJSTVO | | | | | | | | | BOLEZEN JETER / RANO-CELNIK | | | | | | | SVETLOBA, SIJ, LESK | ŽENSKO IME, JASNA |
| | TRI ENAKE KARTE / PISMENI IZDELEK UČENCA | DOMAČA ŽIVAL | | | | | 100 m2 / OSTRIVEC | | | VSOTA / IGRAČA V OBLIKI KOCK | | | | | SMUČARSKI KLUB / AŠKERČEVA PESEM | | |
| HITER DVIG S TAL | | | | | REKLAMNI ZVEZEK S CENAMI / 24 UR | | | | | | | | AMERIŠKI SMUČARSKI CENTER / DEL CELOTE | | | | |
| BOLEČE KRČENJE MATERNICE | | | | | | | | HČI BRATA ALI SESTRE / SOLMIZACIJSKI ZLOG | | | | | | | | | |
| SLOVENSKO OBMORSKO MESTO | | | | | | NEKD. SL. SMUČARSKI SKAKALEC (PRIMOŽ) | | | | | | AMERIŠKA FILMSKA NAGRADA | | | | | |
| POSEBEJ OPREMLJEN POSLOVNI PROSTOR | | | | | | IGRA S KARTAMI | | | | | | HLEV ZA ŽIVINO NA PAŠNIKIH | | | | | |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| AVTOR: MATEJ MISLEJ | KDOR JE PRESELJEN ZARADI NESREČE | NASIP, KI VARUJE PRED VALOVI | PISEC KRONIK, LETOPISEC | ANTON INGOLIČ | NEKD. AM. KOLESAR ARM-STRONG | HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA | MESTO OB DRAVI | MERA ZA RITEM |
| VELIKO AVSTRAL-SKO DREVO | | | | | | | | |
| INAČICA, RAZLIČICA | | | | | | | | |
| VZDEVEK GLASBENIKA ALEŠA KERSNIKA | | | | NASVET, PODUK / PISATELJICA PEROCI | | | | |
| ZAKLJUČEK / JANEZ BITENC | | | | | | JOŽE TOPORIŠIČ / TITOVA VDOVA | | |
| | | | | | | | GORA NAD BOVCEM | MESTO NA JAPON. OTOKU HONŠU |

Mladinska knjiga
70 LET ZAPISANI BRALCEM

V letu 2015 praznuje Mladinska knjiga 70. obletnico. V sedmih desetletjih je s svojimi izdajami stopila čez prag večine slovenskih domov in našla svoje mesto na knjižnih policah otroških in dnevnih sob, kabinetov in kuhinj.

### Mladinska knjiga podarja tri nagrade:

1. nagrada: Slaščice iz pečice, S. Bernarda Gostečnik
2. nagrada: Bela v ljubezni, Varja Kališnik
3. nagrada: Ljubimca z Vošnjakove ulice, Pisma Silve Ponikvar in Karla Destovnika Kajuha

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov: Postojnski prepih, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna, najkasneje do 5. marca. Med pravilnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

# NATEČAJ
## za podjetniške ideje z družbenim učinkom!

**Zmagovalce natečaja, ki se bodo uvrstili v šolo podjetništva ter nadaljevali svojo družbeno odgovorno podjetniško pot, bomo razglasili 12. maja 2015.**

- **Natečaj za podjetniške ideje z družbenim učinkom**, od 9. marca do 6. aprila 2015.
- **Start-up vikend podjetništva z družbenim učinkom**, od 27. marca do 29. marca 2015.
- **ŠOLA PODJETNIŠTVA z družbenim učinkom**, od 13. aprila do 8. maja 2015.
- **Vstop v Socialno podjetniški inkubator**, od junija do avgusta 2015.

Kot ambasadorji projekta so svojo podporo izkazali **Tomaž Erjavec** (Oculus), **Andraž Gavez** (Moja čokolada), **Anže Miklavec** (Equa), **Damjan Matičič** (Koofr) in ne nazadnje svetovno znani podjetnik **Ivo Boscarol** (Pipistrel).

Ob koncu avgusta 2014 je bilo registriranih nekaj manj kot 115.000 brezposelnih oseb. Mlade in tudi druge, nekoliko starejše generacije, ki so postale žrtev več let trajajoče gospodarske krize, skrbi njihova usoda, saj trendi niso spodbudni. Naša družba iz dneva v dan bolj podlega silnicam hitrega kapitalizma in sodobnega neo-liberalizma, ob tem pa pozabljamo na družbo in ideje, ki bi lahko pripomogle k boljšemu jutri vseh nas.

Korak v smeri reševanja tega problema je projekt Ferfl, iniciativa Javnega zavoda Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana in Zavoda za razvoj socialnega podjetništva, Uspešen podjetnik. Ferfl torej ni navaden feferonček! Ferfl je projekt, ki podpira vse generacije, mlade in nekoliko manj mlade, da začnejo razmišljati o boljši prihodnosti, da dobijo idejo, ki bo imela družben učinek, ter da to ne nazadnje tudi uresničijo.

Več informacij na www.ferfl.si.

ferfl.

**Spoštovani,**

v teh dneh se na večini sej matičnih delovnih teles ukvarjamo predvsem z rebalansom proračuna za leto 2015, ki še vedno sledi varčevalnim ukrepom. Ukrepi so razdeljeni na horizontalne in sektorske, pri čemer zajemajo horizontalni ukrepe, ki pomenijo prihranke v celotnem javnem sektorju, sektorski pa se nanašajo na prihranke po posameznih ministrstvih. Posvečamo se tudi drugim temam, ki pretresajo politični prostor, in nekatere žal še vedno delijo ljudi. Ena takih je podpora predlogu Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki ureja enakopravnost na področju zakonske zveze ne glede na spolno usmerjenost. Zakon predlaga Združena levica, stranka SMC pa ga bo podprla, saj sledimo 14. členu Ustave, ki pravi, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katero koli drugo osebno okoliščino. Pred zakonom smo vsi enaki. Vsaj morali bi biti! V poslanski skupini SMC podpiramo ključno usmeritev, da zakonodaja sledi nenehnim družbenim spremembam. Istospolni pari in družine so že sedaj del našega vsakdanjika, zato je prav, da se uredi njihove pravne, ekonomske in socialne pravice.

Poleg tega se še vedno veliko govori o privatizaciji in seveda o Banki Slovenije ter sanaciji bančnega sistema. Zavedamo se, da sta za delovanje Banke Slovenije izjemno pomembna preglednost delovanja in zaupanje v delovanje institucije kot nadzornika bančnega sistema, zato je ključno, da pridobimo o Banki Slovenije celovite informacije. Komisija za nadzor javnih financ je že razpravljala o vlogi BS pri dokapitalizaciji bank in izbrisu podrejenih obveznic, o čemer bomo razpravljali tudi na izredni seji državnega zbora.

**Sicer pa nas 7. marca čaka prvi redni kongres stranke SMC v Sežani.** Na kongresu bomo potrdili spremembo imena stranke, nekaj sprememb bo doživel statut, dopolnili bomo organe stranke. Ime stranke v kratici bo še vedno SMC, ne bo pa več polnega imena predsednika stranke Mira Cerarja. Več o kongresu morda naslednjič, ko bo že za nami.

**Vsem skupaj želim prijetne, mirne in predvsem strpne dni. Šolarjem pa čudovite in nepozabne počitnice!**

Erika Dekleva, poslanka

MUZEJ KRASA

# SVETOVNI FENOMEN JE KONČNO DOBIL TUDI STALNI NASLOV

*V Notranjskem muzeju Postojna smo končno dobili priložnost, da to, kar že vsa leta hranimo, zbiramo, obdelujemo, proučujemo, restavriramo, ohranjamo in negujemo, tudi celovito predstavimo javnosti. Po dveh letih intenzivnega dela bo tako **26. februarja 2015** svoja vrata ponosno in svečano odprla razstava Muzej krasa.*

Poglobljena predstavitev krasa je zasnovana zelo dinamično, saj se v njej prepletajo dokumentarna gradiva, redki in dragoceni predmeti ter tudi številne praktične delavnice. Posebna pozornost je namenjena otrokom in mladini, ki naj bi se o kraških pojavih učili tudi neposredno, skozi igro in ustvarjanje.

Prvo nadstropje Muzeja krasa je namenjeno dinamični predstavitvi fenomena krasa – od razburljivega potovanja v preteklost in razkrivanja ključnih dejavnikov, ki so omogočili nastanek krasa, do kronološkega pregleda njegovega tisočletnega razvoja ter predstavitve ključnih kraških območij v Sloveniji in seveda vseh z njim povezanih pojavov. Celotno drugo nadstropje razstave je namenjeno najbolj privlačnemu kraškemu pojavu, kraškim jamam. Skrivnostna podzemna prostranstva so predstavljena kot pribežališča ledenodobnih živali, kot bivališča naših prednikov, kot skrivališča zakladov ter tudi kot velik navdih sodobnega človeka in njegovih avantur na področju športnega in raziskovalnega jamarstva.

Muzej krasa je zamišljen kot dinamično zbirališče, v katerem se bodo odvijale razstave in izobraževalni dogodki, pri čemer bodo svojo radovednost tešili tako šolarji kakor tudi turisti. Preko spletnih strani bo muzej živo vpet v širše družbeno okolje in bo postal novo žarišče zanimanja za to res enkratno slovensko posebnost.

Vabimo vas, da si novo razstavo ogledate na dnevu odprtih vrat v četrtek, **26. februarja 2015**, med **16.** in **18. uro**.
Pridite in skupaj z nami vstopite v novi Muzej krasa. Tu stoji zato, da vas predrami in navduši.

MUZEJ KARST
KRASA MUSEUM
WWW.MUZEJKRASA.SI

not ranjski muzej postojna
ZAVOD znanje POSTOJNA, javni zavod
MUSEUM CULTOUR Enrich cultural tourism
Adriatic IPA Cross-Border Cooperation 2007-2013
REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

z višine

# Hruševje

**Hruševje je ena izmed treh vasi na Postojnskem, ki je urbano močno razpotegnjena oziroma obcestnega tipa.** Starejši del vasi z nekoliko bolj gručastim jedrom leži na vzpetini, a le okoli cerkve sv. Danijela, ki stoji na njenem najvišjem skalnatem delu. Staro jedro leži ob nekdanji cesarski oziroma starejši državni cesti, ki se ob cerkvi razcepi. Proti jugovzhodu pelje cesta proti Sajevčem in Rakuliku. Ob cesti je zgrajenih nekaj novih hiš, tako da se tudi ob starem jedru vas razpotegne v obcestno postavitev. Razpotegnjen videz Hruševja na vzpetini dopolnjujejo novo sezidane hiše ob cesti proti Orehku in ob cesti, ki pelje v opuščen kamnolom Na gmajni. Proti jugu se iz zakrasele vzpetine vije cesta do magistralne ceste Postojna-Razdrto. Ta del je pomemben tudi geološko, ker povezuje apnenčasti svet Slavinskega ravnika in flišni del Spodnje Pivke. Ob magistralni cesti je novejši del Hruševja, prav tako zasnovan obcestno. Z domačimi izrazi gredo tako Hruševci iz starega jedra v mlajši del »dol v Hruševje«, Hruševci iz mlajšega dela pa »gor v Hruševje«.

Pod staro šolo (danes gasilskim domom) teče potok, ki se malo dlje izliva v Nanoščico. Okolica je precej močvirna. Na južnem in severozahodnem koncu naselja pa teče Nanoščica mimo Čadeževega (Ambrožičevega) mlina in samo streljaj od tod se vanjo izliva Korotan. V okolici Hruševja je rodovitne zemlje bolj malo. Še največ je je V vrtih proti Sajevčem in proti Velikim Brdom. Ob toku Nanoščice je močvirno območje, poraslo s »konjsko travo«. Hruševje je bilo in je še vedno središče zahodnega dela Spodnje Pivke.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Igor Marentič.

nostalgija

Tudi Hruševje je fotografom in izdajateljem razglednic ponujalo obilico zanimivih motivov. Različni založniki so jih »na veliko« izdajali predvsem v zadnjih letih nekdanje Avstrije kot tudi v času med obema svetovnima vojnama. Kot založnika in tiskarja moramo na prvem mestu omeniti brata Riharda in Maksa Šebra iz Postojne. Na katero od njunih razglednic se je kot založnik »podpisal« tudi domači trgovec Peter Del Linz, vsaj enkrat pa je v svoj objektiv ujel motiv Hruševja za razglednico, ki je bila poleti 1912 od tam tudi odposlana, ljubljanski fotograf F. Kunc.

Kako ponosno pozirajo postojnskemu fotografu Zirmannu fantje in starejši možje pred Žakljevo gostilno! **Po opravi mladeničev sodeč, se je Zirmann ustavil v Hruševju v času vojaškega nabora.** Slovenski mladeniči so v obdobju med obema vojnama, če je le bilo mogoče, izkazali Italijanom svojo narodno in kulturno zavest tudi na naborih. Oblekli so se v boljše obleke, po možnosti črne, si nadeli črne žalne trakove, včasih so za klobuk zataknili celo makaron. Hruševski fantje so klobuke okrasili z belimi trakovi, beli pa so bili tudi robčki, zataknjeni v prsne žepe suknjičev. Družba, v kateri ne manjka niti harmonikarja, se je pred vaško gostilno kratkočasila s priljubljenim balinanjem. **Razglednica je bila odposlana iz Hruševja 10. marca 1926.**

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: arhiv Notranjskega muzeja Postojna.